

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ

«Τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν» (Β' Κορινθ. ιγ', 9)

Ἡ Ἱ. Εἰκὼν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Ἁγίαν Πρόθεσιν τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Μαρίνης Ἐγκρημοῦ πόλεως Χίου, ἐν τῷ πλαisiῷ Μουσικοῦ κειμένου τοῦ ἰδιομέλου τῶν Χριστουγέννων «Σήμερον ὁ Χριστός...», τοῦ ἀειμν. Μουσικοδιδασκάλου Δημητρίου Γεμέλου τοῦ Χίου.

Τεῦχος 19ον ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ
ΧΙΟΣ

Ἱ. Εἰκὼν τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἐξ Ἀρχιερατικοῦ Ἐγχολπίου
δωρηθέντος εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Παναγίας Ἐρεθιανῆς Βροντάδου.

Ἱ. Εἰκὼν Παναγίας Ὁδηγητρίας εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Κοιμ. Θεοτόκου Λατομιτίσσης.

Αριθμ. Πρωτ. 1377

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩ_Ι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ_Ι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ
ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Αδελφοὶ καὶ Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

«Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε!»

Ἐφάνη ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Θεὸς καὶ ἐφανερώθη συγχρόνως ὁ τέλειος ἄνθρωπος καὶ ἡ ἀσύλληπτος ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Οἱ σύγχρονοι ἄνθρωποι ἰδιαίτερος ζῶμεν τὴν μεταπτωτικὴν κατάστασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν καθημερινῶς διαπιστώνομεν μετὰ τοῦ Ψαλμῶδου ὅτι «πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός» (Ψαλμ. ΙΓ' 3 - Ρωμ. γ' 12-13).

Πρὸ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ δὲν ἦδύνατο ὁ ἄνθρωπος νὰ φαντασθῇ τὴν ἀσύλληπτον ἀξίαν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, διότι μετὰ τὴν πτώσιν ἠσθένησε καὶ ἠλλοιώθη. Μόνον οἱ πολὺ φωτισμένοι ἄνθρωποι διησθάνθησαν καὶ πρὸ Χριστοῦ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ εἰς τὴν ἀπορίαν τοῦ Ψαλμῶδου «τί ἔστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη αὐτοῦ;» (Ψαλμ. Η' 5), διεκήρυξαν: «ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, δόξη καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτὸν» (ἐ.ἄ. 6).

Τὴν ὑπερτάτην αὐτὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου ἐφάνέρωσεν ὁ Θεάνθρωπος Κύριος καί, ἔκτοτε, ἐπαναλαμβάνουν κατ' ἔτος διακηρύξεις κρατῶν, κυβερνήσεων καὶ κοινωνικῶν ομάδων καὶ διεθνεῖς συμβάσεις ἀναφερόμεναι εἰς τὸν σεβασμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ.

Ἐν τούτοις, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας βλέπομεν καθημερινῶς τὸν χεῖριστον ἐξευτελισμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, τὴν ἀτίμωσιν καὶ τὸν διασυρμὸν αὐτοῦ. Ὅφειλομεν, λοιπόν, ἐὰν θέλωμεν νὰ εἴμεθα ἄξιοι τῆς δόξης καὶ τιμῆς διὰ τῆς ὁποίας περιέβαλε τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον ὁ «δι' ἡμᾶς καθ' ἡμᾶς γενόμενος» Δημιουργός μας, νὰ πράξωμεν πᾶν τὸ δυνατόν διὰ νὰ παύσῃ ἡ ἐσχάτως διογκουμένη ἐξευτελιστικὴ διὰ τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον συμπεριφορὰ.

Παρακολουθοῦμεν ἐκπληκτοὶ τὸ ἐπαναλαμβανόμενον συνεχῶς «δρᾶμα τῆς Βηθλεέμ». Διότι περὶ δρᾶματος πρόκειται καὶ ὄχι περὶ χαρμοσύνου γεγονότος, ἐφ' ὅσον ἀγνοεῖται ὁ σπαργανούμενος ἐν φάτνῃ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ δημιούργημά Του, ὁ ἄνθρωπος, δὲν ἀντιμετωπίζεται ὡς «εἰκὼν Θεοῦ».

Ἡ Ἀγία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας καὶ ἡ θεολογία της διδάσκουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἀξιοῦνται πλήρους σεβασμοῦ, διότι ἠνώθησαν μὲ τὸν Θεὸν εἰς τὸν σαρκωθέντα Κύριον. Ὅθεν, ὀφείλομεν ὅλοι νὰ ἐντείνωμεν τὰς προσπάθειάς μας διὰ νὰ γίνῃ ὑπὸ πάντων σεβαστὴ ἡ ὑπερτάτη ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου.

Μετὰ πολλῆς συνοχῆς καρδίας καὶ βαθείας θλίψεως τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ ἡμετέρα Μετρούτης παρακολουθοῦμεν τὰ ὁσημέραι ὀγκούμενα κύματα ταῦτα βίας καὶ βαρβαρότητος, τὰ ὁποῖα ἐξακολουθοῦν νὰ μαστιζοῦν διαφόρους περιοχὰς τοῦ πλανήτου μας, καὶ ἰδιαίτερώς τὴν Μέσσην Ἀνατολήν, καὶ μάλιστα τοὺς γηγενεῖς ἐκεῖ χριστιανούς, εἰς τὸ ὄνομα συχνάκις τῆς θρησκείας. Δὲν θὰ παύσωμεν δὲ νὰ διακηρύττωμεν ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ τούτου Κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς πάντας, τοὺς ἀδελφούς Προκαθημένους τῶν Ὁρθοδόξων καὶ τῶν λοιπῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, τοὺς ἐκπροσώπους τῶν Θρησκειῶν, τοὺς Ἀρχηγούς Κρατῶν, πρὸς πάντα ἄνθρωπον καλῆς θελήσεως, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς, κατόπιν ὑποκινήσεων ἢ μὴ θέτοντας τὴν ἰδίαν ζωὴν αὐτῶν εἰς κίνδυνον διὰ νὰ ἀφαιρέσουν ἀνθρωπίνους ζωάς, συνανθρώπους - δημιουργήματα καὶ αὐτὰ τοῦ Θεοῦ-, καὶ πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν,

ὅτι οὐδεμία εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ μορφὴ ἀληθοῦς καὶ γνησίας θρησκευτικότητος ἢ πνευματικότητος ἄνευ ἀγάπης πρὸς τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον. Οἰονδήποτε ἰδεολογικόν, κοινωνικόν ἢ θρησκευτικόν μόρφωμα περιφρονεῖ τὸν κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασθέντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκει ἢ ἐπιτρέπει τὸν θάνατον συνανθρώπων μας, μάλιστα δὲ μὲ βάνανυσον καὶ πρωτόγονον τρόπον, οὐδεμίαν ἀσφαλῶς ἔχει σχέσιν μὲ τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης.

Στρέφοντες, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, τοὺς ὀφθαλμοὺς μας εἰς τὴν κρατοῦσαν σήμερον ἐν τῷ κόσμῳ κατάστασιν ἀποστρέφομεν τὸ πρόσωπόν μας ἐκ τῶν θλιβερῶν γεγονότων μισαλλοδοξίας καὶ ἐχθρότητος, τὰ ὅποια μαστίζουν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ φθάνουν πλέον, διὰ τῶν συγχρόνων μέσων γενικῆς ἐπικοινωνίας, εὐχερέστερον εἰς τὰς ἀκοὰς καὶ τὴν ὄρασίν μας προκαλοῦντα τρόπον διὰ τὰ ἐπερχόμενα δεινά, καὶ προβάλλομεν ὡς ἰσχυρὸν ἀντίδοτον εἰς τὴν σύγχρονον βίαν τὴν καταπλήξασαν τοὺς μάγους καὶ τὸν κόσμον «ἐσχάτην πτωχείαν» τοῦ Θεοῦ, ἢ ὅποια ἐνεργεῖ πάντοτε ὡς ἀγάπη. Αὕτῃ εἶναι ἡ μυστικὴ δύναμις τοῦ Θεοῦ, ἡ μυστικὴ δύναμις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ μυστικὴ δύναμις τοῦ γένους τῶν χριστιανῶν. Ἡ δύναμις ἡ ὅποια νικᾷ καὶ ὑπερβαίνει διὰ τῆς ἀγάπης τὴν κάθε εἶδους βίαν καὶ κακίαν.

Οὕτως ἀποτιμῶντες κατὰ τὰ ἐφετεινὰ Χριστούγεννα τὴν κατάστασιν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, εὐχόμεθα ὅπως βιώσωμεν οἱ πάντες τὴν χαρὰν τοῦ ἀπολύτου σεβασμοῦ τῆς ἀξίας τοῦ προσώπου, τοῦ συνανθρώπου, καὶ τὴν παῦσιν τῆς βίας κάθε μορφῆς, τὴν νίκην ἐπὶ τῆς ὁποίας διὰ τῆς ἀγάπης προβάλλει καὶ προσφέρει ὁ σάρκα λαβὼν «μεγάλῃς Βουλῆς Ἄγγελος», ὁ «Ἀρχὼν εἰρήνης» καὶ Σωτὴρ ἡμῶν Χριστός.

Αὐτοῦ τοῦ τεχθέντος καὶ ἐνανθρωπήσαντος Κυρίου τῆς δόξης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης ἡ Χάρις καὶ τὸ ἄπειρον Ἐλεος καὶ ἡ εὐδοκία εἶησαν μετὰ πάντων.

Χριστούγεννα ,βιδ'

+ Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Αρ. Πρωτ.: 2707

Αρ. Διεκπ.: 1387

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΑΡ. 18

Πρός
τόν Ιερόν Κλήρον
καί τόν εὐσεβῆ λαόν
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

«Χρίων ὡς Θεός ἑαυτόν ὡς ἄνθρωπον»
(Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός)

Ἀγαπητὰ ἐν Χριστῷ παιδιὰ μου!

Ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ὁ κόσμος ἔθετε στὸ κέντρο τοῦ ἐνδιαφέροντός του τὸν ἄνθρωπο. Τὸν ἥρωισμό του ὕμνησε ἡ ἐπικὴ ποίηση, τὴν σοφία του μελέτησε ὁ φιλοσοφικὸς στοχασμός, τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς του περιέγραψε ἡ ἱστορικὴ ἀφήγηση, τὸ κάλλος του ἐξέφρασε ἡ αἰσθητικὴ τέχνη. Ἔτσι διαμορφώθηκε ἕνας ὑψηλὸς ἀνθρωπισμὸς, ὁ ὁποῖος ὅμως δὲν ἐπέτυχε νὰ γεφυρώσει τὴν χασοτικὴ ἀπόσταση μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ διάστημα αὐτὸ γιὰ πρώτη καὶ μοναδικὴ φορὰ στὴν ἱστορία ἐκάλυψε, ἐγεφύρωσε ὁ ἴδιος ὁ Θεός, μὲ τὸ δικό του θέλημα, μὲ τὴν δική του πρωτοβουλία, μὲ τὴν ἐνανθρώπιση τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου Θεοῦ.

Τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων γεννιέται ὁ Θεάνθρωπος καὶ μαζί ἀνατέλλει ὁ νέος ἀνθρωπισμός, ὁ θεανθρωπισμός. Τὸ κήρυγμα τῶν προφητῶν, ὁ στοχασμός τῶν φιλοσόφων, ἡ προσδοκία τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων, μέσῳ τῶν αἰώνων, γίνεται πραγματικότης. «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν». Ὁ Θεὸς σκηνώνει ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους. Σκηνὴ τοῦ Θεοῦ γίνεται ἡ ἀνθρώπινη φύση, σκηνὴ τοῦ Κτίστη τὸ κτίσμα Του, σκηνὴ τοῦ Δημιουργοῦ τὸ δημιούργημα Του. Τὰ ἔργα τῶν χειρῶν Του δὲν τὰ παρεῖδε.

Γιὰ πρώτη φορά στὴν ἱστορία αἱρεται ἡ ἀπόλυτη μοναξιά τοῦ ἀνθρώπου, μοναξιά, ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀπουσία τοῦ Θεοῦ. Κύριο χαρακτηριστικό τοῦ νέου ἀνθρώπου εἶναι ὅτι ἀποκαθιστᾷ τὸν ἀνθρωπο στὴν υἱικὴ του σχέση μὲ τὸν Θεὸ Πατέρα, ὥστε νὰ λειτουργεῖ κατὰ τὴν ἀληθινὴ του φύση ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Εἰκόνα ποὺ, ὅταν αὐτονομεῖται, χωρίζεται ἀπὸ τὸ θεῖο Ἀρχέτυπό Της, ἀμαυρώνεται.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ἡ ἀληθινὴ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ Πατρὸς, ἐπιστρέφει τὸν ἀνθρωπο στὴν «κατ'εἰκόνα Θεοῦ» φύση του. Τώρα στὸν νέο ἐν Χριστῷ ἀνθρωπο ἀποκαθίσταται τὸ ἀρχαῖο κάλλος τῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀνθρωπος εὕρισκει τὸ νόημα τῆς ζωῆς του, τὴν δικαίωσή του, τὴν λύτρωσή του, τὴν θεραπείά του, τὸ τέλος του, στὴν κοινωνία του μὲ τὸν Θεὸ καὶ στὴν ἀναφορά Του στὸν Δημιουργὸ καὶ Πατέρα Του.

Ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς δὲν ἀπέρριψε τὸν ἀνθρωπο. Τὸν ἐπῆρε πάνω Του, τὸν προσέλαβε γιὰ νὰ τὸν θεραπεύσει, νὰ τὸν ἀναστήσει, νὰ τὸν κάνει ὄχι μόνο ἠθικώτερο ἢ καλύτερο, ἀλλὰ θεὸ κατὰ Χάριν.

Καὶ ὁ Ὁρθόδοξος θεανθρωπισμός δὲν ἀπέρριψε ὁλοκληρωτικὰ τὸν ἀρχαιοελληνικὸ ἀνθρωπισμό. Τὸν προσέλαβε, τὸν καθάρισε ἀπὸ τὸν παγανισμό καὶ τὸν μεταμόρφωσε.

Σήμερα μποροῦμε νὰ μιᾶμε γιὰ ἑλληνορθόδοξο θεανθρωπισμό, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν δική μας παράδοση καὶ κληρονομιά: Ὁ ἀνθρωπος ἔχει ὑπέρτατη ἀξία ἐπεὶ εἶναι εἰκόνα τοῦ

Θεοῦ. Ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου δὲν εὑρίσκεται στὸν ἐγωισμό, ἀλλὰ στὴν ἀγάπη. Στὴν κοινωνία τῆς Ἐκκλησίας πραγματοποιεῖται ἡ ἀληθινὴ κοινωνία τῶν προσώπων, κοινωνία θεανθρώπινη. Ἡ προσωπικὴ συνείδηση ἔχει προτεραιότητα ἔναντι κάθε κρατικῆς ἢ κομματικῆς ἢ ὀλοκληρωτικῆς ιδεολογίας καὶ βίας.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας εἶναι τὸ θησαυροφυλάκιο καὶ τὸ ἐργαστήριον ποὺ διασφύζει καὶ ἀναπλάσσει τὸν μοναδικὸ αὐτὸν θεανθρωπισμό. Καρπὸς τοῦ θεανθρωπισμοῦ εἶναι οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ ὀρθόδοξος βυζαντινὸς πολιτισμός, τὸ μεγαλειῶδες ἱεραποστολικὸ καὶ ἐκπολιτιστικὸ ἔργο τῆς βυζαντινῆς Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας στοὺς Σλάβους καὶ σὲ ἄλλους λαοὺς, ἡ ἀνεπανάληπτη ἐκκλησιαστικὴ βυζαντινὴ Τέχνη, τὸ τεράστιο κοινωνικὸ καὶ φιλανθρωπικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἐξανθρωπισμός τοῦ δικαίου, ὁ Ἑλληνορθόδοξος κοινοτισμός τῆς Τουρκοκρατίας, ἡ συμβολὴ στὴν ἀνάπτυξη τῆς ἀληθινῆς παιδείας, ὁ ἀθωνικὸς μοναχισμός, ἡ ἐθνεγερσία τοῦ 1821. Αὐτὸν τὸν θεανθρωπισμὸ ἀμφισβητεῖ σήμερα καὶ προσπαθεῖ νὰ περιορίσει καὶ νὰ ἐξοβελίσει ἀπὸ τὸν τόπο μας ἓνας ἄλλος «ἀνθρωπισμός» χωρὶς Θεό, πού, παρὰ τὰ διάφορα προσωπεῖα του, ἔχει κοινὸ χαρακτηριστικὸ τὴν ἀθεΐα καὶ τὸν ὕλισμό.

Ὁ ἀθεϊστικὸς καὶ ὕλιστικὸς αὐτὸς «ἀνθρωπισμός», ποὺ ἄλλοτε ἀνέχεται τὴν Ἐκκλησία καὶ ἄλλοτε γίνεται ἔντονα ἀντικλησιαστικὸς ἐμφανίζεται σὰν ἀπελευθέρωση καὶ χειραφέτηση τοῦ ἀνθρώπου.

Ὡς ἐὰν οἱ χιλιάδες τῶν μέχρι σήμερα πιστῶν καὶ Ἀγίων καὶ ἡρώων μας νὰ μὴ ἦσαν ἐλεύθεροι καὶ ὀλοκληρωμένοι ἄνθρωποι. Εἶναι δυνατόν ὁ ἄνθρωπος νὰ εἶναι ἀληθινὰ ἐλεύθερος, ὅταν δὲν ἐλευθερωθεῖ ἀπὸ τὸν ἐγωισμό του καὶ τὰ πάθη του καὶ ὅταν ἡ δική του κτιστὴ ἐλευθερία δὲν πηγάζει ἀπὸ τὴν ἄκτιστη ἐλευθερία τοῦ Δημιουργοῦ του; Ἐν ὀνόματι αὐτῆς τῆς «ἀπελευθερώσεως» νομιμοποιεῖται τὸ ἔγκλημα τῶν ἐκτρώσεων μὲ συνέπεια τὴν αὐξησὶ τῶν, προπαγανδίζεται ὁ χωρὶς ἠθικὴ

ἔρωτας, ἀκόμα καὶ ἡ διαστροφή του, καταργεῖται ἡ ἱερότης τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας, προβάλλεται ἡ μοιχεία ὡς λεβεντιά.

Ὁ ἄθεος «ἄνθρωπισμός», ποὺ ἐναντιώνεται στὸν θεανθρωπισμὸ τῆς παραδόσεώς μας, περιορίζει τὸν ἄνθρωπο στὴν ζωὴ καὶ ἐπίγεια ζωὴ του. Τὸν βλέπει σὰν ἐξελιγμένο ζῷο καὶ σὰν οἰκονομικὴ καὶ καταναλωτικὴ μηχανή, παραγνωρίζοντας τὴν θεϊκὴ καταγωγή του καὶ τὴν βαθύτατη λαχτάρα του γιὰ καταξίωση, ἐπέκεινα τῆς ὑπάρξεώς του στὸν Θεὸ καὶ τὴν αἰωνιότητα. Σ' αὐτὸ ὀφείλεται ἡ βαθειὰ κρίση τῆς νεοελληνικῆς κοινωνίας μας.

Ἀγαπητὰ ἐν Χριστῷ παιδιὰ μου.

Ἡ Παρθένος Μαρία δὲν εὔρισκε «τόπον ἐν τῷ καταλύματι» νὰ γεννήσει τὸν Ἰησοῦ. Ἡ σύγχρονη ἀποστασία προσπαθεῖ καὶ στὸν τόπο μας, στὴν Ἑλλάδα, νὰ ἀφαιρέσει κάθε κατάλυμα γιὰ τὸν Ἰησοῦ καὶ κυρίως ἀπὸ τίς καρδιὲς τῶν νέων, σκόπιμα ἀποπροσανατολίζοντάς τους.

Τὸ ἐρώτημα γιὰ κάθε Ἕλληνα εἶναι καίριο καὶ ἄμεσο: θὰ ὑποκύψουμε στὸν ἄθεο ἄνθρωπισμὸ ἢ θὰ μείνουμε πιστοὶ στὸν ἑλληνορθόδοξο θεανθρωπισμὸ μας; Θὰ ἐορτάσουμε Χριστοῦγεννα μὲ τὸν Χριστὸ ἢ Χριστοῦγεννα χωρὶς τὸν Χριστό;

Ὅλοθερμὲς εἶναι οἱ προσευχὲς μας ὁ νηπιάσας Θεός, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, νὰ ἔχει μόνιμο κατάλυμα στίς καρδιὲς ὅλων μας.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ 2014

Μέ πατρικὲς εὐχὲς

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

+ Ο ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ ΜΑΡΚΟΣ

* * *

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ»

του Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. ΑΝΘΙΜΟΥ

Εισήγησις ενώπιον τῆς Τεράς Συνόδου τῆς Τεραρχίας τῆς Εκκλησίας τῆς Ελλάδος
(Τρίτη, 7 Οκτωβρίου 2014)

Β'

ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ τῆς ἐποχῆς μας, σὲ ὑψηλὸ ποσοστὸ, δὲν ἀγωνίζονται γιὰ τὸν **Χριστὸ**. Οἱ **Χριστιανοὶ** συνθηκολογοῦν μετὰ τοῦ κόσμου χάριν τοῦ ἐαυτοῦ των. Ἡ κατὰ κόσμον ζωὴ διαθέτει γλυκύτητα καὶ τερπνότητα, ἐνῶ ἡ κατὰ **Χριστὸν** ζωὴ ἀπαιτεῖ θυσιᾶς καὶ στερήσεις. Παρὰ τὴν βαναυσότητα καὶ ἀπανθρωπία τῆς μηχανοκρατίας, παρὰ τὴν καταπίεση τῶν διεθνῶν καλωδίων, τῶν κεραίων καὶ τῶν ἠλεκτρονικῶν μέσων, ποὺ μετατρέπονται συνεχῶς σὲ ἀλυσίδες ἐνὸς πανανθρωπίνου δεσμωτηρίου, οἱ ἄνθρωποι ὀλισθαίνουν πρὸς τὸν εὐδαιμονισμό ὑπογράφοντας συνεχῶς συμβόλαια συμβιβασμῶν, ἀπαρνούμενοι τὸν **Χριστὸ** καὶ τὴν **Ἐκκλησία**. Ἀπὸ ἐκεῖ ἀπορρέουν ὅλες οἱ ἀμφισβητήσεις γιὰ τὸν **Θεὸ**, γιὰ τὴν **Ἐκκλησία**, γιὰ τὴν αἰωνιότητα, καὶ γιὰ ὅλες τὶς ἀξίες τῆς ζωῆς. Μέσα σ' αὐτὸ τὸν χορὸ κινοῦνται καὶ οἱ **Χριστιανοὶ** κατὰ πλειονοψηφία, ἀγωνιζόμενοι ὄχι γιὰ τὴν πίστη, ἀλλὰ πῶς νὰ δικαιολογήσουν τὴν στάση τους ἐναντι τῆς πίστεως. Ἀφήνουν τὸν «**νοῦν Χριστοῦ**» καὶ φθείρονται οἱ σκέψεις τους καὶ ἡ ἀφοσίωσή τους στὸν **Χριστὸ**, ὅπως τὸ γράφει ὁ **Ἀπόστολος**. «**φοβοῦμαι δὲ μήπως, ὡς ὁ ὄφεις Εὐάν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστὸν**» (Β' Κορ. 11,3). Οἱ πολλοὶ ὄφεις τοῦ καιροῦ μας ἐξαπατοῦν τὰ τέκνα τῆς **Ἐκκλησίας** καὶ τὰ παρασύρουν στὴν διαφθορὰ τῆς ζωῆς, στὴν φιληδονία καὶ τὴν ἀπόλαυση. Ἀσθμαίνομε ὅλοι στὸν μαραθῶνιο τῶν ἐπιγείων ἐπιδιώξεων, ὑποτασσόμεθα στὶς νεοφανεῖς καταστάσεις μιᾶς ἀντιζωῆς, λησμονῶντας ὅτι τὸ «**πολίτευμα**» τῶν **Χριστιανῶν** «**ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει**» (Φιλιπ. 3,20). Ἡ σημερινὴ πραγματικότητα δικαιώνει ὅ,τι κατ' ἐπανάληψη εἶπα στὸ πρόσφατο παρελθὸν σὲ κηρύγματα. Οἱ **Εὐρωπαῖοι** ἐδίωξαν τὸν **Χριστὸ** ἀπὸ τὴν ζωὴ τους καὶ στὸ κενὸ ποὺ ἐδημιούργησαν ἐγκαταστάθηκε τὸ **Ἰσλάμ** καὶ τὰ τζαμιά, ἀκόμη καὶ κοντὰ στὸν ἅγιο **Πέτρο** τῆς **Ῥώμης**. Οἱ **Ἀγγλοι** ἔκαμαν τοὺς χριστιανικοὺς **Ναοὺς** κέντρα διασκεδάσεως καὶ στὸ **Βέλγιο** οἱ **Μουσουλμάνοι** εἶναι τὸ 36% τοῦ πληθυσμοῦ.

ΣΤΗΝ ΕΛΛΕΙΨΗ τῆς ἀγωνιστικότητος ὁδηγεῖ ἡ ἀπουσία τῆς ἐσχατολογικῆς ἐνημερώσεως τῶν **Χριστιανῶν**. Ἄς μὴ διαφεύγῃ τῆς προσοχῆς μας ὅτι ἡ χιλιαστικὴ προπαγάνδα ἀποκτᾷ συνεχῶς ἑδαφος στοὺς κατωτέρας μορφώσεως **Χριστιανούς**, σκοπεύουσα στὰ ἔσχατα τῆς ζωῆς τους. Κάθε ἄνθρωπος ἐνδιαφέρεται συνειδητὰ ἢ ὑποσυνειδητὰ γιὰ τὰ ἔσχατα τῆς ζωῆς του. Ἐμεῖς διστάζομε νὰ κάμωμε λόγο γιὰ τὴν βασιλεία τοῦ **Θεοῦ**. Καὶ τὸ χριστιανικὸ κήρυγμα σφάλλεται μεγάλως, ὅταν περιορίζῃ τὴν ὑπόθεση τῆς χριστιανικῆς πίστεως μόνον στὸν ἐν δράσει ἐπίγειο βίον. Περιορίζομε τότε τὴν πνευματικὴ δραστηριότητα τῶν **Χριστιανῶν** καὶ ἀκρωτηριάζομε τὸ διάγραμμα τῆς ζωῆς τους, ἡ ὁποία ὀλοκληρώνεται πράγματι, ὅταν καταλήγῃ στὴν αἰωνιότητα. Ἡ συνειδητὴ ἐπιδί-

ωξη τῆς οὐρανίου κληρονομίας ὁδηγεῖ τὸν **Χριστιανὸ** σὲ διαρκῆ ἀγωνιστικὴ προσπάθεια κατὰ τοῦ διαβόλου, ἀνανεώνει συνεχῶς τὸ φρόνημά του καὶ ἐνισχύει τὴν προσδοκία τοῦ **Οὐρανοῦ**. Αὐτὴ ἡ θεὰ τῆς βασιλείας τοῦ **Θεοῦ** ὠδηγοῦσε ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νέους καὶ γέροντες, στὸ μαρτύριο τοῦ αἵματος. Διερωτηθήκαμε ποτέ, πῶς τότε μὲν τὸ ἀγωνιστικὸ φρόνημα τῶν **Χριστιανῶν** συνεκρούετο ἄφοβα μὲ τὸν θάνατο καὶ τοὺς τυράννους, τώρα δὲ ὑποτονικὸ καὶ ἄτολμο ὁδηγεῖ στὴν ὀπισθοχώρηση καὶ τὸν συμβιβασμό; Ἡ ἀπάντηση εἶναι ἀπλή. Ἐχομε ὅλοι ἀποπροσανατολισθῆ. Ἐχομε ὑποκύψει στὸν ἐγωκεντρισμὸ καὶ τὴν φιλαυτία, περιορίζοντας τὴν ὑπαρξή μας στὰ γήινα πλαίσια καὶ ἀρνούμενοι τὴν θεὰ καὶ τὴν προσδοκία τῆς οὐρανίου κληρονομίας.

Η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ τείνει νὰ περιορισθῇ σὲ ὀλίγους μόνον **Χριστιανούς**. Καλλιεργεῖται δὲ ἐντέχνως ἡ ἀντίληψη ὅτι εἶναι μονοπώλιο ὠρισμένης κατηγορίας **Χριστιανῶν**. Προσεγγίζομε ἔτσι σὲ ἓνα πρόσθετο αἴτιο τῆς ἀγωνιστικῆς ἀπραξίας τῆς **Ἐκκλησίας**. Οἱ **Χριστιανοί** μας δὲν παραδίδονται στὴν **Ἐκκλησία**, ἀλλὰ ἐντάσσονται σὲ ἀγωνιστικὲς ὁμάδες. Ἄς ἐνθυμηθῶμε ὁμως τὴν βαθυστόχαστη καὶ ὀρθόδοξη ἐκφώνηση τῆς λειτουργίας τῆς **Κυριακῆς**. «τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος αἰτησάμενοι, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν **Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα**».

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ τῆς ἀγωνιστικῆς ἀπραξίας τῶν **Χριστιανῶν** εἶναι καίριο πρόβλημα τῆς **Ἐκκλησίας**. Εἶναι κατάσταση βλαπτικὴ τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας τῶν **Χριστιανῶν**. Εἶναι ἀποδυνάμωση τῆς ἀποστολῆς τῆς **Ἐκκλησίας**. Εἶναι προσβολὴ κατὰ τοῦ **Σταυροῦ** τοῦ **Κυρίου**, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἀπόλυτο καὶ αἰώνιο σύμβολο ἀγῶνος καὶ θυσίας. Εἶναι ἡ ἐκ μέρους τῶν **Χριστιανῶν** προδοσία τῆς ἱερᾶς κληρονομίας τῶν ἁγίων καὶ τῶν μαρτύρων. Εἶναι ἀθέτηση πρὸς τὶς ἐντολές τοῦ **Κυρίου** καὶ τῶν **Ἀποστόλων**. Εἶναι ἀνάσχεση τῆς μυστηριακῆς πράξεως τῆς **Ἐκκλησίας**, ἡ ὁποία διὰ τοῦ **Βαπτίσματος** καὶ τῶν ἄλλων ἱερῶν **Μυστηρίων** συνετελέσθη στὸν καθένα μας. Ἡ ἀγωνιστικὴ ἀπραξία τῶν **Χριστιανῶν** εἶναι προσφορὰ στοὺς πολέμιους τῆς πίστεως. Αὐτοὶ οἱ πολέμιοι ἀγωνίζονται πολλὰς φορές ἐντονώτερα ἀπὸ τοὺς **Χριστιανούς** γιὰ τὴν πρόοδο καὶ τὴν ἐπιβολὴ τῆς ἰδεολογίας των. Καὶ τότε ἰσχύει ὁ λόγος τοῦ **Κυρίου** στὴν παραβολὴ τοῦ ἀδίκου οἰκονόμου: «οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεάν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν» (Λκ. 16,8). Στὰ δῶματα τῆς θριαμβευούσης **Ἐκκλησίας**, ἐκεῖ ὅπου ὁ **Λυτρωτὴς** καὶ **Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς** αἰώνιως βασιλεύει, γεύονται τῶν ἀγαθῶν τῆς οὐρανίου βασιλείας του ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀγωνίσθηκαν ὅσον ἐζοῦσαν στὴν γῆ δι' ὅλης τῆς βιωτῆς των καὶ εὐηρέστησαν ἐνώπιον τοῦ ἁγίου **Θεοῦ**. Εἶναι ὅλες οἱ τάξεις τῶν ἁγίων τῆς πίστεως. «**Ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ἡμῶν**» (**Α' Πέτρ. 1,13**) ὡς μιμηθῶμε τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν πίστη τῶν ἁγίων «**μὴ συσχηματιζόμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ**» (πρβλ. **Ῥωμ. 12,2**). «**Ἀναμένει ὁ Θεὸς τὰς παρ' ἡμῶν ἀφορμὰς, ἵνα πολλὴν ἐπιδείξηται τὴν φιλοτιμίαν. Μὴ τοίνυν διὰ ῥαθυμίαν ἀποστερῶμεν ἑαυτοὺς τῶν παρ' αὐτοῦ δωρεῶν, ἀλλὰ σπεύδωμεν, καὶ ἐπειγώμεθα τῆς ἀρχῆς ἐπιλαβεσθαι, καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ἁψασθαι, ἵνα τῆς ἁνῶθεν συμ-**

μαχίας απολαύοντες καὶ πρὸς τὸ τέλος φθάσαι δυνηθῶμεν», λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος (ΕΠΕ, τόμ. 3 - ὁμιλ. 25^η εἰς τὴν Γένεσιν, σελ. 90, 6-11).

Ο ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ποὺ ἀκολουθεῖ στὰ ὅσα μέχρι ἐδῶ σᾶς παρουσίασα εἶναι δύσκολο νὰ ἀποκαλυφθῇ ἐνώπιόν σας μὲ τὴν παροῦσα εἰσήγησι. Ὡς παράδειγμα ἀναφέρω τοὺς τίτλους ἐπὶ μέρους θεμάτων :

1. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Διοικήσεως καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Εὐαγγελισμού.

2. Ὁ Ἀρχιεπισκοπικὸς χαρακτήρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, θέμα ποὺ ἀνέπτυξα ἐπὶ μακαριστοῦ ἀρχιεπισκόπου κυροῦ Σεραφείμ.

3. Εἶναι ἡ Ἐκκλησία «Δύναμη Συντήρησης»;

4. Ἐκκλησία καὶ ἀνανέωση.

5. Ἐκκλησία καὶ Παιδεία.

6. Ἐκκλησία καὶ τὸ πλήρωμά της.

7. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μεγάλη ἐλπίδα μας.

8. Ὁρθοδοξία καὶ '21.

9. Ὁρθοδοξία καὶ Μαρξισμός.

10. Ἡ κενότητα τῆς Νεοελληνικῆς ζωῆς.

11. Ἡ οἰκονομικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ κρίση τοῦ 2010.

12. Ἡ Ἐκκλησία ὡς παράγων ἐνότητος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, μὲ τὴν διάκριση μεταξὺ ἐθνικῆς δεοντολογίας καὶ κομματισμοῦ.

ΚΑΙ ΜΟΝΟΝ ΣΤΟ ΑΚΟΥΣΜΑ αὐτῆς τῆς θεματολογίας, ἀντιλαμβανόμεθα τὸ εὖρος καὶ τὸ μέγεθος τῶν εὐθυνῶν μας ἐναντι τοῦ μεγάλου Ἀρχιερέως Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἐμπειστημένου πνευματικοῦ ποιμνίου μας. Ἡ θεανθρώπινη αὐτὴ φύση καὶ δομὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀνάλογη μὲ τὴν ἔνωση στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ τῆς θείας καὶ ἀνθρωπίνης φύσεως. Εἰδικώτερα ἡ ὀρθόδοξη καθολικὴ Ἐκκλησία ἐξαίρει περισσότερο τὸ θεῖο καὶ πνευματικὸ καὶ μυστικὸ καὶ ἀόρατο καὶ αἰώνιο στοιχεῖο τῆς Ἐκκλησίας γενικῶς. Ἡ δὲ ἐκκλησιολογικὴ σκέψη τῆς Ἀνατολῆς ἐξετάζει ἐξ ἀρχῆς τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, ἐκεῖνο ποὺ περιλαμβάνει θεῖες πραγματικότητες μᾶλλον, παρὰ τὴν γήινη ὄψη αὐτῆς καὶ τὶς ἀνθρώπινες περιπλοκές, τὴν ἐσωτερικὴν πραγματικότητα τῆς ἐνότητος στὴν πίστη καὶ στὴν ἀγάπη μᾶλλον, παρὰ τὶς συγκεκριμένες ἀνάγκες τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας (Καρμύρης-Bulgakow).

ΕΚΠΛΗΚΤΟΙ ΕΜΠΡΟΣ στὸ μέγιστο θαῦμα τῆς θείας οἰκονομίας γιὰ τὴν παροῦσα ζωὴ καὶ γιὰ τὴν μέλλουσα οὐράνια κληρονομία, ἔργο ποὺ τελεσιουργεῖται ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, αἰσθανόμεθα μὲ εὐγνωμοσύνη τὴν δωρεὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ συναντοῦμε καὶ τὶς μεθοδεῖες τοῦ ἀντιδίκου διαβόλου, ποὺ φροντίζει νὰ ἀξιοποιῇ ἀνθρώπινες ἀδυναμίες καὶ πειρασμούς· «ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον» (Ἰω. 16, 33).

ΑΠ' ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΗΣ εἰσηγήσεώς μου ἔχει ἤδη τεθῇ τὸ θέμα τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ ἡ πορεία αὐτοῦ μέσα στὴ σύγχρονη πραγματικότητα. Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ διευκρινισθῇ ὅτι ἡ ἀναφορά αὐτὴ στὴ νεώτερη παρουσία τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὡς κοινωνίας, κράτους καὶ ἔθνους, στηρίζεται στὸ γε-

γονός ότι ο **Έλληνισμός** είναι το κύριο σώμα της αυτοκεφάλου και ὀρθοδόξου **Εκκλησίας** της **Ελλάδος**, σὲ ποσοστὸ περίπου **95%**, ἀνεξαρτήτως τοῦ πόσοι καὶ πῶς εἶναι ἐνεργὰ μέλη τῆς **Εκκλησίας**. Καὶ ἀσφαλῶς, δὲν ἀγνοοῦμε τὸν ὑπέροχο **Έλληνισμό** τῆς διασπορᾶς. Ὁ **Έλληνισμός** ὡς ἔννοια ἔχει ἓνα βαθύτατο περιεχόμενο, διότι προσδιορίζει ὅλους τοὺς **Έλληνες**, καταγράφει τὴν ἱστορία, μεριμνᾷ γιὰ τὴν διοικητικὴ ρύθμιση τοῦ **Κράτους**, κινεῖται ἐντὸς τοῦ χώρου τῶν ἄλλων κρατῶν, διὰ τῶν ἐκπληκτικῶν ἠλεκτρονικῶν μέσων ἐπικοινωνίας, ἐνῶ ἡ κοινὴ συνειδηση τῶν **Ελλήνων Πολιτῶν**, ἀξιωματούχων καὶ ἀρχομένων, εἶναι τὸ ἀγωνιστικὸ φρόνημα γιὰ εὐημερία καὶ πρόοδο στὴν **Ελλάδα** μας. **Πρωτεύον** θέμα εἶναι καὶ ἡ διασφάλιση τῆς καλῆς λειτουργίας τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου καὶ οἱ κομματικὲς παραθέσεις ἐπιδύονται διὰ τῶν ἐκλογῶν.

Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ μας μὲ τὰ αἱματοβαμμένα ράσα **Πατριαρχῶν, Ἀρχιερέων, Ἱερομονάχων, Ἱερέων** καὶ **Μοναχῶν**, καὶ χιλιάδων ὀρθοδόξων **Ελλήνων Χριστιανῶν**, αἱματοδότησε ἐπὶ τετρακόσια χρόνια τὸν **Έλληνισμό** γιὰ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν ἰσλαμοτουρκικὴ σκλαβιά καὶ νὰ σταθῇ σὰν ἐλεύθερο **Κράτος** καὶ ἑλληνορθόδοξο χριστιανικὸ πλήρωμα, μέσα στὸν ροῦν τῆς νεωτέρας ἱστορίας. Χαρὰ, τιμὴ καὶ δόξα σὲ ὅλους ὅσοι ἐστάθηκαν ἀντάξιοι τοῦ **Έλληνισμοῦ** καὶ ἐπεξέτειναν τὴν πατρίδα μας τὴν **Ελλάδα** στὴ στεριά καὶ στὴ θάλασσα, ἀπὸ τὴν **Μακεδονία**, τὴν **Θράκη** καὶ τὴν Ἠπειρο, μέχρι τὴν **Κρήτη** καὶ τὸ **Καστελλόριζο**.

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΣΑΡΑΝΤΑ περίπου χρόνια ἄρχισαν ποικίλοι παράγοντες, ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ **Κράτους** μας, νὰ νεωτερίζουν ἐπὶ διαφόρων θεμάτων τοῦ βίου τῶν **Ελλήνων** πολιτῶν. Ἄς σημειωθῇ ἐδῶ, ὅτι τὸ ῥῆμα **«νεωτερίζω»** σημαίνει, **«καινοτομῶ, ἐπιχειρῶ μεταβολές, διεγείρω στάση, ἐπαναστατῶ»**. Ἐνα τέτοιο γεγονός στὸν τόπο μας, ποὺ τὸ ἐνθυμοῦνται οἱ ἄνθρωποι τῆς **Εκκλησίας** καὶ ἔζησε ἡ γενηὰ μου, ἦταν ἡ διάσπαση τῆς μεγάλης ἱεραποστολικῆς ὁργανώσεως τῆς χριστιανικῆς ὀρθοδόξου ἀδελφότητος **«ΖΩΗ»** καὶ τῶν χριστιανικῶν σωματείων αὐτῆς! Ἡ τάση αὐτὴ τοῦ **«νεωτερίζειν»** παρετηρήθη ὑπὸ ποικίλες μορφές σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ δημοσίου βίου τῆς πατρίδος μας, καὶ κατὰ συνέπεια μὲ ἀναλόγους ἐπιδράσεις στὸ λαὸ μας καὶ στὴν κοινωνία μας. Κεντρικὸς δημιουργὸς τοῦ φαινομένου αὐτοῦ ἦτο ἀναμφιβόλως ἡ ἔνταξη τῆς **Χώρας** στὴν **Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωση**. Ὁ ἀπλὸς λαὸς ὠνόμασε τὴν τάση αὐτὴ **«ξενομανία»**. Διευκρινίζομε πάντως ὅτι ἡ **Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωση** δὲν ἦτο ἡ μόνη ὑπαίτιος. Εὐθύνῃ ἔχουν καὶ οἱ **Έλληνες** νεωτεριστὲς καὶ οἱ ἀνεύθυνοι τῆς ἠλεκτρονικῆς δημοσιογραφίας.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΟΜΕ ΤΩΡΑ ἐδῶ ὅλες τὶς ἐπιδράσεις ποὺ ἀσκοῦνται ἀκόμη γιὰ τὴν ἀλλοίωση τῆς πνευματικῆς, τῆς ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς ὑποστάσεως τοῦ **Νέου Έλληνισμοῦ**.

1. Ἡ περιθωριοποίηση τῆς Ὀρθοδόξου **Εκκλησίας** τῆς **Ελλάδος** καὶ ὁ περιορισμὸς τῆς ἐπιδράσεώς της στὸ λαὸ μας. **Νέος στόχος** ἡ ἀλλοίωση τοῦ μαθήματος τῶν **Θρησκευτικῶν**

2. Ὁ θεωρητικὸς ὕλισμός ὡς ὑπόβαθρο τῶν πάσης φύσεως ἐνεργουμένων ἀποφάσεων, βάσει ὁδηγιῶν ἔξωθεν.

3. Ἡ καλλιέργεια τῆς φιλοχρηματίας καὶ τοῦ παρανόμου πλουτισμοῦ.

4. Ἡ ἀποδυνάμωση τῆς κλασσικῆς μορφώσεως, μὲ τὴν ὑποτίμηση ἢ τὸν παραμερισμὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων.

5. Ὁ παραμερισμὸς τῶν μεγάλων ποιητῶν, Κ. Παλαμᾶ, Διον. Σολωμοῦ, Ἀριστ. Βαλαωρίτη, Ἀνδρέα Κάλβου, Γ. Δροσίνη κ.ἄ.

6. Ἐμειώθηκε ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα;

7. Ἡ κατάργηση τῆς ἀργίας τῆς Κυριακῆς (ἀκυρώθηκε ἀπὸ τὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας). Ἡ κατάργηση τοῦ ἐκκλησιασμοῦ τῶν μαθητῶν.

8. Οἱ καταλήψεις καὶ οἱ καταστροφές στὰ Πανεπιστήμια, ἀλλὰ καὶ στὰ Λύκεια. Πρωτοφανὲς φαινόμενο γιὰ τὴν Εὐρώπη.

9. Οἱ παρεκκλίσεις ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη παράδοσή μας, τὸ αὐτόματο διαζύγιο, ὁ πολιτικὸς γάμος, τὸ σύμφωνο γιὰ παράνομη συμβίωση, ἡ συμβίωση καὶ ὁ «γάμος» τῶν ὁμοφυλοφίλων.

10. Ἡ χρήση, ἀπὸ τοὺς μαθητὲς καὶ τὶς μαθήτριες, μεταξὺ των, κειμένων μὲ ἑλληνικὲς λέξεις, ἀλλὰ μὲ γράμματα ἀγγλικῆς ἢ λατινικῆς γλώσσας.

11. Ἡ καταστροφή τῶν πινακίδων τῆς τροχαίας ἢ τοῦ ὑπουργείου, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ χάνουν τὸν δρόμο οἱ ὁδηγοὶ καὶ νὰ κινδυνεύουν, καθὼς καὶ τὰ «γκράφиту» στοὺς τοίχους τῶν κτιρίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀγαλμάτων.

ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ τῆς κρίσεως τοῦ **Νέου Ἑλληνισμοῦ**, ποὺ ἀπαιτεῖ ἀνάλυση, εἶναι ὁ βίαιος καὶ ἀπαράδεκτος τρόπος ποὺ ἐχρησιμοποίησαν οἱ ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν λύση τοῦ γλωσσικοῦ μας προβλήματος. Ἡ κυβερνητικὴ ἀπόφαση τοῦ **1976** γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς νεοελληνικῆς, δηλαδὴ τῆς δημοτικῆς γλώσσας, ὡς ἐπίσημης γλώσσας τοῦ **Κράτους**, θεωρεῖται ἀπὸ πολλοὺς σήμερα σὰν μιὰ βιαστικὴ καὶ αὐθαίρετη πράξη, ἡ ὁποία ἐβλάψε ἀνεπανόρθωτα τὴν ἐθνικὴ μας γλῶσσα. Συνεχίζοντας μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἡ **Κυβέρνηση** τοῦ **1982** ἐπέβαλε τὸ μονοτονικὸ σύστημα στὴ γραφὴ τῆς νεοελληνικῆς, καταστρέφοντας ἔτσι τὴν συνέχεια τοῦ νεοελληνικοῦ λόγου καὶ διακόπτοντας στὴν πράξη τὴν ὀργανικὴ σχέση μεταξὺ τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν νέων ἑλληνικῶν. Τὸ μονοτονικὸ ἀπεγύμνωσε κυριολεκτικῶς τὴν γλῶσσα, ἀπεδυνάμωσε τὴν μορφὴ της, προεκάλεσε σύγχυση καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ὀρᾷ ἀρνητικὰ σὲ κάθε προσπάθεια διαμορφώσεως ἐνὸς γενικὰ ἀποδεκτοῦ γλωσσικοῦ ἥθους.

ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΒΙΑΙΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ τοῦ **1976** καὶ τοῦ **1982** στὸ περίπλοκο γλωσσικὸ πρόβλημα, ἐγίναμε θεαταὶ καὶ ἀκροαταὶ ἀλλεπαλλήλων ἐπιδρομῶν ἀπὸ νεήλυδες δημοσιογράφους, νεοφωτίστους προπαγανδιστὲς καὶ ἀγραμμάτους διαμορφωτὲς, ἐναντίον τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας. Ἐπρόκειτο περὶ ἀληθινῆς συμφορᾶς. Αὐτοὶ ὅλοι ἦλθαν «**ἵνα θύσωσι καὶ ἀπολέσωσι**» (πρβλ. **Ἰω. 10,10**). Πρωταρχικὸ ρόλο στὴν ἐπιχείρηση τῆς ἀλώσεως καὶ τῆς καταστροφῆς εἶχαν οἱ ἀνώνυμοι συντάκτες τῶν κειμένων τῶν εἰδήσεων καὶ τῶν ἄλλων ἐκπομπῶν τῆς ραδιοφωνίας καὶ τῆς τηλεοράσεως. Ἡ κατάσταση διαμορφωνόταν τόσο βάνουσα καὶ προκλητικὰ ὥστε ἀναγκάσθηκαν νὰ ἐπέμβουν οἱ ἴδιοι οἱ δη-

μοτικιστές. Ὁ **Κακριδῆς**, ὁ **Κριαρᾶς** καὶ ἄλλοι ἄρχισαν νὰ δημοσιογραφοῦν καὶ νὰ συμβουλευοῦν ἀπὸ τὴν τηλεόραση γιὰ νὰ περιορίσουν τὴν συμφορὰ. Ὁ **Μπαμπινιώτης**, ὁ **Ράμφορ** καὶ ἄλλοι ἀντέδρασαν στὸ «**γλωσσικὸ κατρακύλισμα**». Τὸ περίεργο εἶναι ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ συμφορὰ ἐπραγματοποιεῖτο μὲ τὴν κρατικὴ συγκατάθεση. Γι' αὐτὸ ἐμεῖς πιστεύομε πὼς ὁ βιασμός τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας ἀποτελεῖ πράξη ἐπίσημης βίας καὶ ἀναρχίας. Ἡ ἀνάλυση αὐτοῦ τοῦ μοναδικοῦ στὴν **Εὐρώπη** φαινομένου ὁδηγεῖ στὴν ἐρμηνεία πολλῶν μορφῶν ἀναρχίας στὴ ζωὴ τῆς νεολαίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας εὐρύτερα. Ἡ διατάραξη ἔστω καὶ μιᾶς ἐκ τῶν θεμελιωδῶν ἰσορροπιῶν σὲ ὅποιαδήποτε κοινωνία ὁδηγεῖ ἀναποτρέπτως σὲ γενικευμένες ἀναταραχὲς καὶ ἀναστατώσεις. Ἡ κατάσταση αὐτὴ, ἔστω καὶ μὲ κάποια ὕφεση, συνεχίζεται. Ἔτσι ἔχομε περιπέσει σὲ ἓνα «**γλωσσικὸ ἐμφύλιον πόλεμον**» μὲ ὀλέθριες συνέπειες γιὰ τὴν γενικὴ **Παιδεία** τοῦ **Νέου Ἑλληνισμοῦ**. Ὅπως συμβαίνει σὲ ὅλους τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, ἔτσι καὶ στὸν ἰδιότυπο γλωσσικὸ ἐμφύλιον πόλεμον, διαπράττονται ἀνόσια ἔργα βίας καὶ ἀναρχίας σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς λεγομένης πνευματικῆς μας ζωῆς. Αὐτὴ ἡ νεοφανὴς παρέμβαση τῶν ἀδαῶν περὶ τὰ γλωσσικὰ **Ἑλλήνων**, μὲ σκοπὸ τὴν νόθευση τοῦ πηγαίου νεοελληνικοῦ λόγου, διὰ τῆς χρήσεως ἀδοκίμων, προκλητικῶν, ἀκόμη καὶ ἀστείων γλωσσικῶν τύπων, ἐγελοιοποίησε τὴν ὑπόθεση τοῦ γλωσσικοῦ προβλήματος. Μέσα σὲ μιὰ τέτοια ἀτμόσφαιρα οἱ νεώτεροι εἰδικοί τείνουν νὰ χάσουν τὰ ἐνδιαφέροντά τους γιὰ τὴν γλώσσα. Εἶναι καὶ αὐτὸς ἓνας ἐπὶ πλέον κίνδυνος γιὰ τὴν ἐθνικὴ ὑπόθεση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας. Οἱ ἀντιπαραθέσεις παλαιοῦ τύπου τῆς δημοτικῆς καὶ τῆς καθαρεύουσας γλώσσας εὐτυχῶς δὲν ἰσχύουν σήμερα. Ὅρθα εἶπε στὸ **Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἑρευνῶν** ὁ **Γεώργιος Ἀλυσανδράτος**: «**ἡ δημοτικὴ σήμερα δὲν παλεύει μὲ τὴν καθαρεύουσα, ἀλλὰ μὲ τὸν ἑαυτὸ της**».

ΧΑΡΑ ΚΑΙ ΕΠΑΙΝΟΣ, τιμὴ καὶ εὐλογία Θεοῦ εἶναι ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, τὸ **Σεπτὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο**, τὰ **Ἑλληνορθόδοξα Πατριαρχεῖα** καὶ ὅπου γῆς ὀρθόδοξοι ἱεροὶ **Ναοὶ** καὶ ἱερὲς **Μονές** διατηροῦν στὴν **Θεῖα Λατρεία**, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπηρεσιακὴ ἀλληλογραφία τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῆς ἀπτικῆς διαλέκτου, ὅπως διεμορφώθη στὰ ἑλληνοχριστιανικὰ δεδομένα τοῦ **Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ**. Ἐλπίζομε ὅτι αὐτὴ ἡ ὀρθὴ χρῆση τοῦ γλωσσικοῦ μας πλούτου θὰ συνεχισθῇ.

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΑΥΤΟ ΘΕΜΑ ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὴν ἑλληνικὴ μαθητιῶσα νεολαία μας, ἐπιτρέψατέ μου ἀπλῶς νὰ **Σᾶς ὑπομνήσω**, ὅτι τὰ παιδιὰ μας, τὸ αὐριον τῆς **Ἐκκλησίας** καὶ τοῦ ὅλου **Ἑλληνισμοῦ**, δέχονται βομβαρδισμούς ἐπιρροῶν καὶ πειρασμῶν ἀπὸ τὰ ἠλεκτρονικὰ μέσα σὲ παγκόσμιον ἐπίπεδον κατὰ ἀνεξέλεγκτον τρόπο. Ἦδη ὁ **Νέος Ἑλληνισμός** ἀντιμετωπίζει καινούργια στοιχεῖα ὑποστάσεως καὶ δυνατότητες καλῆς ἢ κακῆς συμβολῆς στὴ ζωὴ μας. **Σᾶς θέτω**, ὡς τελευταῖον γεγονὸς, τὸ παγκοσμίου ἐνδιαφέροντος ἐπίτευγμα τοῦ **CERN**. Τὸ **CERN** ποὺ τὸ ὄνομά του εἶναι «**Εὐρωπαϊκὸς Ὄργανισμὸς Πυρηνικῶν Ἑρευνῶν**», εἶναι τὸ μεγαλύτερον σὲ ἔκταση πειραματικὸ κέντρο πυρηνικῶν ἐρευνῶν καὶ εἰδικώτερα ἐπὶ τῆς σωματιδιακῆς φυσικῆς στὸν κόσμον. Εὐρίσκεται στὰ δυτικὰ τῆς **Γενεύης** καὶ συμμετέχουν σ' αὐτὸ εἴκοσι (20) κράτη μέλη, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ἡ **Ἑλλάδα**. Ἡ κύρια λειτουργία

του άφορᾷ στὴν παροχὴ ἐπιταχυντῶν σωματιδίων καὶ ἄλλων ὑλικοτεχνικῶν ὑποδομῶν ποὺ χρειάζονται γιὰ τὴν πειραματικὴ ἔρευνα στὸ πεδίο τῆς φυσικῆς ὑψηλῶν ἐνεργειῶν. Τὸ προσωπικὸ εἶναι **3.000** μόνιμοι ἐργαζόμενοι καὶ περίπου **6.500** ἐπιστήμονες καὶ μηχανικοὶ ἀνά τὸν κόσμον. Ὅπως ὁμως ἀπεδείχθη στὴν πράξη, οἱ ἐρευνητὲς δὲν περιορίζονται αὐστηρὰ στὸ **CERN**, ὅπου εἰργάζετο ὡς ἑκτακτος ἐρευνητὴς ὁ **Τὶμ Μπέρνερς**, ὁ ἐπινοητὴς τοῦ **Παγκοσμίου Ἵστοῦ**, τῆς δημοφιλέστερης, σήμερα, ὑπηρεσίας τοῦ **Διαδικτύου**. Ἐδῶ ἀκριβῶς ἐγκλωβίζονται τὰ παιδιὰ μας μὲ τὶς γνωστὲς δυσάρεστες συνέπειες. Οἱ μεγαλύτεροι στὸ **CERN** καὶ οἱ μικρότεροι στὸ διαδίκτυο νέοι μας κινδυνεύουν νὰ χάσουν τὴν πίστη τους, τὴν υἰεία τους καὶ τὸ μέλλον τους. Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς χρειάζεται ἓνα μεγάλο **Συνέδριο** νεότητος ἀπὸ τὴν **Ἐκκλησίαν μας**, ὅπου θὰ λάβουν μέρος καὶ θὰ ὁμιλήσουν καὶ νέοι τῶν **Λυκείων** καὶ τῶν **Πανεπιστημιακῶν Σχολῶν**. Ὅμιλοῦμε γιὰ **Συνέδριο** πανελληνίου ἐνδιαφέροντος.

ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΑΥΤΟ περατοῦται ἡ εἰσήγησή μου, καὶ ἀφοῦ εὐχαριστήσω τὸν **Μακαριώτατο Πρόεδρο**, πάντας **Ἵμᾶς τοὺς Σεβασμιωτάτους ἀγίους Ἀδελφούς**, καὶ τὸν **Θεοφιλέστατο Ἀρχιεπίσκοπο**, μὲ ὅλους τοὺς πανοσιολογιωτάτους συνεργοὺς του, γιὰ τὴν ὑπομονὴ **Σας**, κατακλείω τὸ κείμενό μου μὲ τρεῖς ποιητικὲς στροφές γιὰ νὰ ξεκουρασθῇτε :

1^η ΣΤΡΟΦΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ – ΔΗΜΟΤΙΚΟ

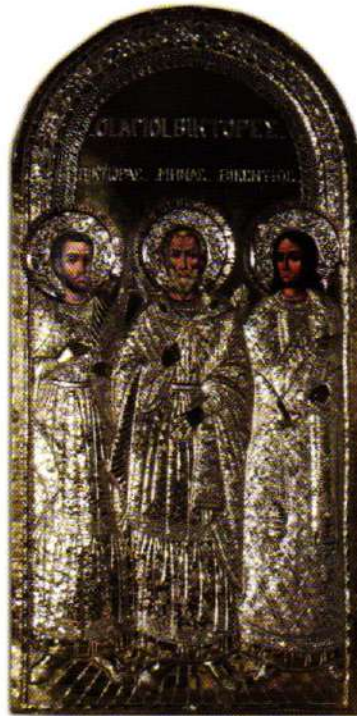
*Χαρά ποὺ τόχουν τὰ βουνά,
τὰ κάστρα περηφάνεια,
γιατὶ γιορτάζει ἡ Παναγία
γιορτάζει καὶ ἡ Πατρίδα,
νὰ βλέπω διάκους μὲ σπαθιά
παπάδες μὲ ντουφέκια,
νὰ βλέπω καὶ τὸν Γερμανὸ
τῆς Πάτρας τὸν Δεσπότη,
νὰ εὐλογᾷ τ' ἄρματα,
νὰ εὐχίεται τοὺς λεβέντες.*

2^α ΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΛΒΟΥ

*Νὰ μὴ μοῦ δώσῃ ἡ μοίρα μου
εἰς ξένην γῆν τὸν τάφο,
εἶναι γλυκὺς ὁ θάνατος
μόνον ὅταν ἀποθνήσκωμεν
εἰς τὴν Πατρίδα.*

ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΟΝ ΣΤΙΧΗΡΟΝ ΠΛ. Β' ΗΧΟΥ

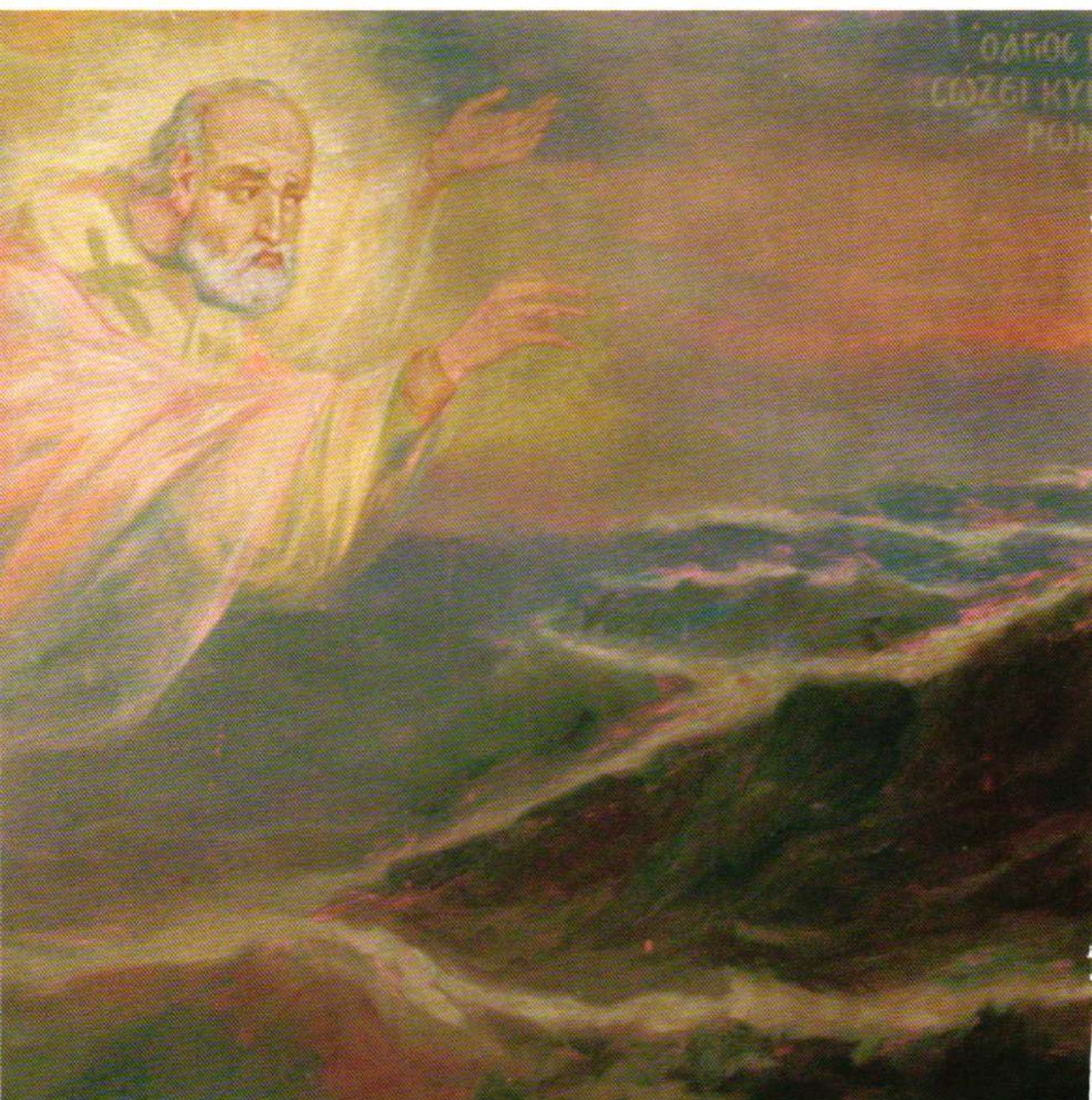
*Ἐν τῷ Σταυρῷ σου Χριστέ καυχώμεθα,
καὶ τὴν Ἀνάστασίν σου
ὑμνοῦμεν καὶ δοξάζομεν.
σὺ γὰρ εἶ Θεὸς ἡμῶν,
ἐκτός σου ἄλλον οὐκ οἶδαμεν.*

Ι. Είκων Ἀγ. Μηνᾶ, Βίτωρος καὶ Βικεντίου εἰς τὸ Τέμπλον τῆς Ἱστορικῆς Ἱ. Μονῆς Ἀγ. Μηνᾶ Νεοχωρίου, ὅπου ἔλαβον χώραν τὰ φρικωδέστερα γεγονότα τῆς Σφαγῆς τῆς Χίου τὸ 1822.

Ι. Είκων Ἀγ. Νικολάου εἰς τὸν ὁμώνυμον Ἱ. Ναὸν Βροντάδου.

«Πλεόντων τε σωτήρα κεκτήμεν»
Τοιχογραφία εἰς τόν Ἱ. Ναόν

«Η παρμάκαρ, σοφέ Νικόλαε».
Αγ. Νικολάου Καρδαμύλων.

Ἡ Ἀκαδημία Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ (Α.Ε.Ν.) Μηχανικῶν Χίου.

Ἡ Ἀκαδημία Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ (Α.Ε.Ν.) Πλοιάρχων Οἰνουσσῶν.

Ο ΛΟΓΟΣ ΣΑΡΞ ΕΓΕΝΕΤΟ¹

*

Κατά τήν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων *ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο* (Ἰωάν. 1, 14). Αὕτῃ εἶναι ἡ πρώτη καί ἡ μεγαλύτερα χαρμόσυνη ἀγγελία, τό πιό μεγάλο «εὐ-αγγέλιον», πού ἦτο δυνατόν νά δώσῃ ὁ Θεός εἰς τόν ἄνθρωπον καί ὁ οὐρανός εἰς τήν γῆν. Ἐάν θέλετε, ὁλοκληρῶν τό Εὐαγγέλιον τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς ἀποτελεῖται ἀπό τέσσαρες λέξεις: «*ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο*». Ἐξω ἀπό αὐτό καί χωρίς αὐτό, ἄλλος εὐ-αγγελισμός δέν ὑπάρχει διὰ τόν ἄνθρωπον, οὔτε εἰς αὐτόν οὔτε εἰς τόν ἄλλον κόσμον. Ἐδῶ εὐρίσκεται κάθε τι, τό ὁποῖον εἶναι αἰώνιως ἀναγκαῖον διὰ τήν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν εἰς ὅλους τοὺς κόσμους.

Μοναδικόν χαρμόσυνον μήνυμα διὰ τήν ὕλην εἰς ὅλας τὰς μορφάς της. Ἀπό τήν πλεον σκληράν καί πυκνήν ὕλην τοῦ ἀδάμαντος, μέχει τήν πλεον λεπτήν καί ἀφανῆ τοῦ ἠλεκτρονίου καί φωτονίου.

*

«*Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο*». Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ Λόγος ἔγινε Θεο-σὰρξ, οὕτως ὥστε οὔτε ὁ Θεός παύει νά εἶναι Θεός, οὔτε ἡ σὰρξ νά εἶναι σὰρξ. Μόνον πού ἡ σὰρξ ἐν τῇ μυστικῇ ἀλλά πραγματικῇ ἐνώσει της μέ τόν Θεόν ζῇ καί ἀκτινοβολεῖ ὅλας τὰς τελειότητας τοῦ Θεοῦ.

«*Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο*» σημαίνει: Ὁ Λόγος ἔγινε Ψυχή, Θεο-ψυχή, ἀλλά παρὰ ταῦτα ὁ Θεός παραμένει Θεός καί ἡ ψυχὴ ψυχὴ. Μόνον πού ἡ ψυχὴ περιπατεῖ εἰς τοὺς δρόμους τῶν αἰώνιων καί χαροποιῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ εἰς ὅλους τοὺς ὁρατοὺς καί ἀοράτους κόσμους.

«*Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο*», σημαίνει καί τοῦτο: Ὁ Λόγος ἔγινεν αἴσθησις, Θεο-αἴσθησις. Ἐν τούτοις, ὁ Θεός δέν παύει νά εἶναι Θεός, ἀν καί ἔγινεν ἀνθρωπίνη αἴσθησις, ἐνῶ πάλιν ἡ αἴσθησις παραμένει ἀνθρωπίνη αἴσθησις, μέ τήν διαφοράν ὅτι ἡ αἴσθησις ζῇ ὅλον τό θεῖον ἄπειρον ὡς ἰδικόν της.

¹ Τό παρόν ἐλήφθη ἀπό τό βιβλίον «ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ» τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰουστίνου Πόποβιτς, σελ. 30-32.

«Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο», σημαίνει ἀκόμη καὶ τοῦτο: ὁ Λόγος ἔγινε κτίσμα, Θεο-κτίσμα². Μὲ αὐτὸ ἡ φύσις τοῦ κτίσματος δὲν χάνει τὰ θεῖα της ιδιώματα, ὅπως καὶ ἡ φύσις τοῦ κτίσματος δὲν χάνει τὰ κτιστὰ της ιδιώματα. Μόνον πού τὸ κτίσμα περνᾷ διὰ μέσου θαυμαστῶν μεταμορφώσεων, αἱ ὁποῖαι τὸ ὀδηγοῦν ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν.

«Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο», τέλος, σημαίνει: ὁ Λόγος ἔγινεν ἄνθρωπος, πλήρης ἄνθρωπος, Θεάνθρωπος. Ἐν τούτοις, ὁ Θεὸς παραμένει εἰς τὰ ὅριά Του καὶ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰ ἰδικὰ του, ἃν καὶ εἶναι ἡνωμένοι στενώτατα, ἀδιαιρέτως καὶ ἀχωρίστως. Μόνον πὼς ὁ ἄνθρωπος οἰκειοποιεῖται ὅλας τὰς ἀπορρήτους τελειότητας τοῦ Θεοῦ καὶ ἀποκτᾷ τὴν θεῖαν αἰωνιότητα καὶ τὴν θεῖαν δόξαν, γίνεται «οὐρόθεος», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν Ἁγίων Πατέρων.

Ὁ Θεὸς Λόγος ἔγινεν ἄνθρωπος διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸ ἀρχέτυπὸν του, πρὸς τὸν Δημιουργὸν του, διότι ὁ ἄνθρωπος ἐδημιουργήθη εἰς τὴν ἀρχὴν διὰ τοῦ Θεοῦ Λόγου ἔχων τὸν χαρακτῆρα τοῦ Θεοῦ Λόγου – τὴν *logosnost* (Γεν. 1, 26-27. Ἰωάν. 1, 9. Κολ. 3,10). Ὁ Θεὸς Λόγος ἔγινε σὰρξ διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν σάρκα εἰς τὴν πρωταρχικὴν της *logosnost*, διότι πᾶν ὃ γέγονεν διὰ τοῦ Θεοῦ Λόγου γέγονεν (Ἰωάν. 1, 3. Κολ. 1,16). Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς Λόγος εἶναι ὁ δημιουργὸς ὅλης τῆς κτίσεως, Αὐτὸς εἶναι καὶ τὸ θεμέλιον ὁλοκλήρου τοῦ κοσμικοῦ οἰκοδομήματος³. Ἡ ἁμαρτία καὶ τὸ κακὸν ἀποτελοῦν τὴν τραγικὴν καὶ παράλογον ἀπόπειραν τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν Θεὸν Λόγον ἐκ τῶν θεμελίων τοῦ σύμπαντος.

Ὁ Θεὸς Λόγος ἐσαρκώθη διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν κτίσιν πρὸς τὸν Δημιουργόν, διότι Αὐτὸς εἶναι τὸ πρῶτον θεμέλιόν της καὶ ἡ βάσις της. Διὰ τοῦτο δικαίως εὐαγγελίζεται ὁ θεῖος Ἀπόστολος Παῦλος ὅτι ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς ἀποτελεῖ τὸ μοναδικὸν ἄρραγές καὶ αἰώνιον θεμέλιον καὶ ὅτι «θεμέλιον ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον» (1 Κορ. 3,11). Ὅποιος θεμελιώνει καὶ οἰκοδομεῖ ἐπ'αὐτῆς τῆς ἀρραγοῦς καὶ ἀσαλεύτου Πέτρας τοῦ σύμπαντος εἶναι

². Πρβλ. τὸ «ὁ ὢν γίνεται, ὁ ἄκτιστος κτίζεται, ὁ ἀχώρητος χωρεῖται», τοῦ ἁγ. Γρηγορίου Θεολόγου (Λόγος 45,9. ΠΓ 36, 633-6).

³. Πρβλ. τοῦ ἁγ. Μαξίμου, PG 91, 668 καὶ 1308-9.

«άνήρ φρόνιμος», ἡ προσωπικότης του ἔχει λογοποιηθῇ (ologosena), ἔχει δηλαδὴ ἔνωθῇ μὲ ὅλα τὰ αἰώνια ἰδιώματα τοῦ Θεοῦ Λόγου, διὰ τοῦτο καὶ παραμένει ἀκλόνητος εἰς ὅλας τὰς θεέλλας καὶ τὰς καταιγίδας τῶν ἀνθρωπίνων σεισμῶν καὶ τοῦ χάους (πρβλ. Ματθ. 5, 24-25. Ρωμ. 8, 35-39).

Μὲ τὴν ἐνανθρώπησίν Του ὁ Θεὸς Λόγος ἔδειξεν ὅτι ἡ logosnost εἶναι ἡ οὐσία τῆς φύσεώς μας, τὸ θεμέλιον τοῦ ἀνθρωπίνου εἶναι μας, ἡ βάσις τῆς ἀνθρωπίνης μας ζωῆς καὶ ὑπάρξεως. Ἡ καταγωγὴ μας εἶναι ἀπὸ τὸν Θεόν, διὰ τοῦτο καὶ τὸ εἶναι μας καὶ ἡ ζωὴ μας καὶ ἡ ὑπαρξίς μας ἐξαρτῶνται ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τὸν Θεόν (πρβλ. Πράξ. 17, 28. Κολ. 3, 1-4). Πράγματι, κατὰ τὸ ἀρχέτυπὸν τῆς καὶ κατὰ τὴν ἐσωτάτην οὐσίαν τῆς, ὅλη ἡ κτίσις εἶναι ἀπὸ τὸν Λόγον καὶ διὰ τὸν Λόγον (Κολ. 1, 16-17). Εἰς Αὐτόν, δι' Αὐτοῦ καὶ ἐν Αὐτῷ τὰ πάντα ἐπαναφέρονται εἰς τὴν ἔλλογον (logosni) καταγωγὴν καὶ ὑπαρξίν των: εἰς τὴν ἀρχέγονον ἀγιότητα καὶ τὸ κάλλος καὶ τὴν δυνάμιν των· εἰς ἐκεῖνο τὸ «γεννηθῆτω» καὶ «ἐγένετο»· εἰς τὸν ἰδικὸν των παράδεισον. Διότι εἰς τὸν Λόγον εὐρίσκεται ὁ παράδεισος, ἐνῶ ἐκτός τῆς λογικότητος (van-logosnosti), ἡ κόλασις.

* * *

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

κ. ΜΑΡΚΟΥ

* * *

- Ἐκδότης: Ἡ ἹΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.
- Ἀπευθύνεσθε: «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» - Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν - Κων. Ἀμάντου 24, Τ.Κ. 82100 - ΧΙΟΣ.
- Ἡ «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αὐτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστῶν, ὑπὲρ τοῦ κατηχητικοῦ καὶ φιλανθρωπικοῦ ἔργου.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΙΣ¹

* * *

Πολλοί σήμερα μιλούν για παγκοσμιοποίησι. Ἐνῶ κάποιοι ὀλίγοι τήν σχεδιάζουν καί τήν προετοιμάζουν. Παγκοσμιοποίησι στήν οἰκονομία, στή δημιουργία ἑνός ὑπερκράτους, στήν θρησκεία.

Ἡ παγκοσμιοποίησις φαίνεται νά εἶναι καί ὁ στόχος τοῦ κινήματος τῆς «Νέας Ἐποχῆς», πού ἀποβλέπει στήν ἀντικατάστασι τοῦ Χριστοῦ ἀπό τόν ἀντίχριστο. Ἡ Βασιλεία τοῦ ἀντιχρίστου, κατά τούς νεοεποχίτας, θά ἀρχίσῃ μέ τήν γ' χιλιετία μ.Χ. Ὁ ΙΧΘΥΣ (Ἰησοῦς Χριστός Θεοῦ Υἱός Σωτήρ) θά ἀντικατασταθῇ μέ τόν Ὑδροχόο (Σύμβολο τοῦ ἀντιχρίστου).

Ἡ παγκοσμιοποίησις δέν θά εἶναι ἐφικτή, ἐάν καί οἱ θρησκεῖες δέν παραιτηθοῦν ἀπό τήν ἀξίωσί τους, ὅτι ἔχουν τήν ἀπόλυτη Ἀλήθεια, καί ἐάν δέν δεχθοῦν νά προχωρήσουν σέ μία ὑπερθρησκεία, ἕνα μίγμα θρησκειῶν.

Ἔτσι βλέπουμε τό πρωτοφανές γεγονός Χριστιανοί, Ἰουδαῖοι, Μουσουλμᾶνοι, Βουδισταί, Εἰδωολάτραι, νά συμπροσεύχονται γιά τήν εἰρήνη καί νά προχωροῦν σέ διαθρησκευτικούς διαλόγους, στούς ὁποίους ὑπερτονίζεται ὅτι (οἱ μονοθεϊστικές θρησκεῖες) ἔχουμε ἕνα κοινό Θεό.

Σ' αὐτούς τούς διαλόγους οἱ συμμετέχοντες Χριστιανοί, καί δυστυχῶς καί ὀρθόδοξοι κληρικοί καί λαϊκοί, δέν ὁμολογοῦν τόν Τριαδικό Θεό καί τόν Ἐνανθρωπήσαντα Υἱό καί Λόγο τοῦ Θεοῦ.

Μέ πολλή λύπη διαβάσαμε, ὅτι τελευταῖα στήν Ρουμανία ἔλαβε χώρα πανθρησκευτική συγκέντρωσι καί προσευχή ὑπέρ τῆς εἰρήνης μέ τήν συμμετοχή καί τινων ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν καί Ἀρχιεπισκόπων. Ἀρνήθηκε, εὐτυχῶς, κάθε συμμετοχή ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

Σχεδιάζεται λοιπόν μία παγκοσμιοποίησις ὃχι μόνο χωρίς Χριστό ἀλλά καί κατά τοῦ Χριστοῦ.

Τό ὑπερκράτος, ἡ ὑπεροικονομία, ἡ ὑπερθρησκεία δέν θά ὑπηρετοῦν τόν Χριστό καί τόν ἄνθρωπο, ὡς Εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ἀλλά τόν ἀντίχριστο καί ὅσους προσκυνήσουν τόν ἀντίχριστο. Σ' αὐτή τήν παγκοσμιο-

¹ 1. Τό παρόν ἐλήφθη ἀπό τό βιβλίον «ΘΕΟΣ ΕΦΑΝΕΡΩΘΗ ΕΝ ΣΑΡΚΙ» τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Γεωργίου Καψάνη, Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους.

ποίησι οί διάφοροι θεσμοί θά ἀφαιροῦν τίς ἐλευθερίες τῶν ἀνθρώπων, προκειμένου οί ἄνθρωποι νά γίνουν πιόνια στά χέρια τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς.

Κάτι τέτοιο ἄρχισε νά γίνεται καί στή πατρίδα μας, ὅπου θεσμοί ἔξωθεν ἐρχόμενοι ἐπιβάλλονται στόν λαό μας. Ὅλοι θά ἐλέγχωνται μέ παγκόσμιο φακέλλωμα. Ἀνησυχήσαμε γιά τήν Συνθήκη Σένγκεν, ἐπειδή τήν εἶδαμε σάν πρόδρομο τοῦ παγκοσμίου φακελλώματος.

Τό ὅτι οί ἀνησυχίες μας δέν εἶναι ἀνυπόστατες ἀποδεικνύει τό γεγονός ὅτι βάσει τῆς Συνθήκης αὐτῆς οί Ὀρθόδοξοι Βαλκάνιοι ἀδελφοί μας δυσκολεύονται νά ἔλθουν στήν πατρίδα μας. Λειτουργεῖ δηλαδή ἡ Συνθήκη καί εἰς βάρος τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ὡς Ὀρθόδοξοι χριστιανοί ἀρνούμεθα νά δεχθοῦμε καί νά συμ-
πράξουμε σέ παγκοσμιοποιήσεις τύπου «Νέας Ἐποχῆς».

Ἡ ἀληθινή παγκοσμιοποίησις ἄρχισε μέ τήν Σάρκωσι τοῦ Θεοῦ Λόγου, πού προσέλαβε ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπίνη φύσι καί ἔνωσε «τά πρίν διεστῶτα» καί ἀνέστησε «παγγενῇ τόν Ἀδάμ». Ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ ἀληθινά Παγκόσμιος ἄνθρωπος. Καί τοῦτο διότι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδέ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδέ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καί θήλυ· πάντες γάρ ὑμεῖς εἰς ἔστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. γ'28).

Κάθε χριστιανός, πού ἐνώνεται μέ τόν Χριστό καί πού ὁ Χριστός ζῇ ἐν αὐτῷ καί αὐτός ἐν τῷ Χριστῷ, γίνεται ἐπίσης παγκόσμιος Χριστιανός. Ἀγκαλιάζει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἀδιακρίτως φύλου, γλώσσης, θρησκείας, ἐθνικότητος. Γίνεται ἓνας καθολικός ἄνθρωπος, μικρόκοσμος καί συγχρόνως μακρόκοσμος, γιατί περιέχει μέσα του ὄχι μόνον ὅλη τήν ἀνθρωπότητα ἀλλά καί ὅλη τήν κτίσι.

Πῶς εἶναι δυνατόν ἓνας θεωμένος Χριστιανός νά μή εἶναι ἓνας παγκόσμιος καί καθολικός ἄνθρωπος;

Τέτοιοι παγκόσμιοι ἄνθρωποι ἦσαν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, οἱ παλαιοί καί νέοι Μάρτυρες, οἱ Ἀσκηταί, οἱ ἐν τῷ κόσμῳ ἄνθρωποι τῆς ἀγάπης καί τῆς θυσίας.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός εἶναι παγκόσμιος, γιατί θυσιάστηκε γιά ὅλο τόν κόσμον.

Ὁ ἀντίχριστος καί οἱ ὁπαδοί του σφετερίζονται τόν τίτλο τοῦ παγκοσμίου. Καί τοῦτο, γιατί δέν θυσιάζονται γιά τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλά θυσιάζουν τοὺς ἀνθρώπους ἐν ὀνόματι κάποιος ἰδεολογίας παγκοσμιοποιήσεως.

Κατά τούς χρόνους τῆς ἐλεύσεως τοῦ κυρίου ἡ Ρώμη εἶχε ἐπιτύχει κάποια παγκοσμιοποίησι, τὴν «Pax Romana». Ὅμως αὐτὴ βασιζόταν στὴν διάκρισι ἐλευθέρων καὶ δούλων, ἐκμεταλλευτῶν καὶ ἐκμεταλλευομένων καὶ προϋπέθετε τὴν λατρεία τῶν εἰδώλων καὶ τοῦ Ρωμαίου Αὐτοκράτορος, στό πρόσωπο τοῦ ὁποίου οἱ Χριστιανοὶ ἐβλεπαν τόν πρόδρομο τοῦ ἀντιχρίστου.

Μεταξύ ἐκείνης καὶ τῆς σημερινῆς παγκοσμιοποιήσεως ὑπάρχουν πολλά τὰ κοινά.

Ὅπως ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας κατὰ τόν Ἑσπερινό τῶν Χριστουγέννων:

«Αὐγούστου μοναρχήσαντος ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ πολυαρχία τῶν ἀνθρώπων ἐπαύσατο, καὶ σοῦ ἐνανθρωπήσαντος ἐκ τῆς Ἀγνῆς, ἡ πολυθεΐα τῶν εἰδώλων κατήργηται. Ὑπὸ μίαν βασιλείαν ἐγκόσμιον, αἱ πόλεις γεγένηται· καὶ εἰς μίαν Δεσποτείαν Θεότητος, τὰ ἔθνη ἐπίστευσαν. Ἀπεγράφησαν οἱ λαοί, τῷ δόγματι τοῦ Καίσαρος, ἐπεγράφημεν οἱ πιστοί, ὀνόματι Θεότητος, σοῦ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ ἡμῶν. Μέγα σου τὸ ἔλεος, δόξα σοι».

Κάθε χωρὶς Χριστὸν μοναρχία καὶ παγκοσμιοποίησις ἡμπορεῖ νὰ καταργῇ τὴν πολυαρχία τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ τὴν πολυθεΐαν τῶν εἰδώλων, τίς λογῆς – λογῆς εἰδωλοποιήσεις ψευδῶν θεῶν καὶ ἰδεολογιῶν μόνον ὁ ἐνανθρωπήσας ἐκ τῆς Ἀγνῆς Χριστὸς καταργεῖ.

Ἀπεγράφησαν τότε οἱ λαοὶ «τῷ δόγματι τοῦ Καίσαρος» καὶ ἀπεγράφονται σήμερα στίς διάφορες κρατικές καὶ ὑπερκρατικές ἐξουσίες. Ὅμως οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἀρκοῦνται σ' αὐτὴν τὴν ἀπογραφή. Γιατί εἶναι ἀνθρωποκεντρική, πού κάποτε γίνεται καὶ δαιμονική. Ζητοῦν νὰ ἀπογραφοῦν καὶ ἐπιγραφοῦν στό ὄνομα τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ. Ζητοῦμε παγκοσμιοποίησι θεανθρώπινη, παγκοσμιοποίησι στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησία. Ἐκεῖ εἶναι ἡ ἐλπίδα μας καὶ γι' αὐτὴν ὁ ἀγώνας μας. Ὡς Χριστιανοὶ δὲν προσκυνοῦμε ὑπερανθρώπους, ἰδεολογίες, εἰδωλα, ψευδοσωτῆρες. Προσκυνοῦμε μόνον τόν ἐν Βηθλεέμ τεχθέντα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. Τόν ταπεινόν Ἰησοῦν. Αὐτόν πού μᾶς ἐλύτρωσε μέ τόν Σταυρό καὶ τὴν Ἀνάστασί Του. Καί Τόν ἱκετεύουμε νὰ δώσῃ πλουσία τὴν χάρι Του στό λαό Του καὶ σέ μᾶς, νὰ μὴ παρασυρθοῦμε ἀπὸ τούς ψευδοπροφήτες, ἀλλὰ νὰ μείνουμε πιστοὶ στό ὄνομά Του ἄχρι θανάτου.

Ἅγια Χριστούγεννα 1998

Πρωτοπρ. Γεώργιος Φλωρόφσκι (1893 – 1979). Πατερική μορφή του 20ού αιώνα

*

*Αίδεσμιολ. Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Γεωργίου Μεταλληνοῦ
Ομοτίμου Καθηγητοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*

*

Ὁ π. Γεώργιος Φλωρόφσκι (1893 -1979) ὑπῆρξε, κατὰ τὴν ἀσασία-
στη ὁμολογία ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων, ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους Ὁρθοδό-
ξους Θεολόγους τοῦ 20οῦ αἰῶνα· κατὰ πολλοὺς μάλιστα ὁ μεγαλύτερος. Ἀ-
ληθινὰ πατερική μορφή, μὲ αὐθεντική παρουσία στὰ θεολογικά γράμματα,
ἀλλὰ καὶ τοὺς συγχρόνους πνευματικούς ἀγῶνες τῆς Ὁρθοδοξίας, πέτυχε νὰ
ἀντιμετωπίσει, μὲ τὸν πατερικό του λόγο, μακριὰ ἀπὸ τὴν Πατρίδα του,
στήν καρδιά τῆς πολυδιασπασμένης καὶ πολὺγλωσσης «Δύσης», τὰ προβλή-
ματα τοῦ σημερινοῦ κόσμου. Ὁ λόγος καὶ ἡ πολιτεία του ἐπηρέασαν εὐερ-
γετικά ὁλόκληρο τὸν χριστιανικὸ κόσμο καὶ κυρίως τὴ θεολογικὴ μαρτυρία
τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, συμβάλλοντας στὴν ἀναγέννησή
τους μέσα στὸ πνεῦμα τῆς ἀγιοπατερικῆς παραδόσεως.

Σέ τί ὅμως συνίσταται, κυρίως, ἡ προσφορά τοῦ π. Γ. Φλωρόφσκι
στὰ ὅρια τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως;

Ὁ π. Γ. Φλωρόφσκι οὔτε «ἐπαγγελματίας» θεολόγος ἦταν, οὔτε καὶ
τελείωσε ποτέ ἓνα ἀκαδημαϊκὸ πρόγραμμα θεολογικῶν σπουδῶν. Θεολόγος
ἔγινε μὲ τὴν ἐμβάθυνση στὸ λόγο τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Πατέρων καὶ μέσα
ἀπὸ τὴ συμμετοχὴ στὴ λειτουργικὴ ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ποιμαν-
τική της πράξη, χώρους τοὺς ὁποίους εὐσυνειδήτα διακόνησε. Στὰ νεανικά
του χρόνια ξεκίνησε ἀπὸ μία ἰδιόμορφη σλαβόφιλη οἰκουμενικὴ ἀντίληψη
τοῦ Σολοβιῶφ, στὸν ὁποῖο ἀφιέρωσε καὶ τὰ πρῶτα ἔργα του, γιὰ νὰ φθάσει
ἀργότερα σὲ μία γνήσια ὑπερεθνικὴ πατερικὴ συνείδηση, ἐρειδόμενη στὸ
θεμέλιο τῶν πρώτων αἰώνων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. Ὁ πλούσιος

πνευματικός όπλισμός του τοῦ ἔδωσε τή δυνατότητα νά ἐκφράσει, μέ ἐπιστημονικό τρόπο, τήν πιστότητα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στήν ἀποστολική παράδοση, ἐπανερχόμενος συνεχῶς στό λόγο τοῦ Ἀπ. Παύλου στήν Α' Τιμ. 3, 5, πού τόν συνέδεσε ἀμετάκλητα μέ τήν Ὁρθοδοξία. Οἱ βασικές θεολογικές θέσεις τοῦ π. Γ. Φλωρόφσκι μποροῦν νά συνοψισθοῦν στά ἀκόλουθα σημεία: 1) ἀποδέσμευση τῆς σημερινῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας ἀπό τίς ξένες πρὸς τήν οὐσία της ἐπιδράσεις 2) δυναμική ἐπιστροφή στή διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων 3) ἀνάπτυξη μιᾶς χριστιανικῆς «Οἰκουμένης», πάνω ὅμως στό ἔδαφος τῆς Ὁρθοδοξίας, δηλαδή σέ μία πατερική σύνθεση 4) ἀπόληψη τοῦ κινδύνου ἰδεολογικοποιήσεως τῆς Ὁρθοδοξίας, μέ ταυτόχρονη παραδοχή της ὡς κοινωνίας ἐλευθερίας καί ἐμπειρίας τῆς σωτηρίας, κάτι, πού ἐκφράζεται μέ τὰ λόγια του: «Ὁ Χριστιανισμός εἶναι ἡ Ἐκκλησία ὡς πλήρωμα ζωῆς καί ὑπάρξεως».

Ἡ σημασία εἰδικότερα, τοῦ π. Γ. Φλωρόφσκι, ὡς ἑνὸς τῶν σπουδαιότερων θεολόγων τοῦ 20οῦ αἰῶνα, συνίσταται κατ'ἀρχάς στό γεγονός, ὅτι ἐξέφρασε τήν ὀρθόδοξη θεολογική παράδοση κατ' ἐξοχήν στή Δύση, κάνοντας σ'αὐτήν γνωστή τήν Ὁρθοδοξία στήν αὐθεντική μάλιστα μορφή της. Ταυτόχρονα ὅμως προσπάθησε νά διατυπώσῃ τήν ἀνατολική χριστιανική παράδοση στό φῶς τῶν προβληματισμῶν τῶν δυτικῶν «Ἐκκλησιῶν». Πέτυχε, ἔτσι, νά ἐπαναλάβῃ αὐτό, πού ἡ πατερική θεολόγηση ἐπιτελεῖ σέ κάθε ἐποχή: νά ἐπαναδιατυπώσῃ τήν ὀρθόδοξη παράδοση στή γενεά του, μέ τὰ μέσα τῆς ἐποχῆς του, παραδίδοντάς την ἔτσι στίς ἐπερχόμενες γενεές.

Ἀπό ὀρθοδόξου πλευρᾶς μέ σύνολο τό ἔργο του ἔγινε πρωταγωνιστής καί πρωτοπόρος μιᾶς ζωντανῆς ἐπιστροφῆς στοὺς Ἁγίους Πατέρες - ἰδιαίτερα μετά τό Συνέδριο Ὁρθοδόξου Θεολογίας στήν Ἀθήνα τό 1936. Παρουσία τῶν ἐξοχωτέρων ἐκπροσώπων τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογικῆς Ἐπιστήμης, διακήρυξε μέ ἀδιάσειστη αὐτοπεποίθηση ὁ τότε μόλις 43 ἐτῶν Θεολόγος τήν ἀνάγκη ἀναγεννήσεως τοῦ «Χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ». Ἀλλά καί τό

1959 στην Κηφισιά της Αττικής έκαμε λόγο για «δημιουργική έπιστροφή» σε «μιά νέα πατερική σύνθεση», υποστηρίζοντας ότι αυτό είναι το κύριο έργο της Όρθοδοξίας σήμερα καί ή άπαρέγκλιτη άποστολή της στο σύγχρονο κόσμο. Έπανελημμένα όμως έτόνιζε, ότι μία παρόμοια κίνηση δέν ύπονοεί μία άπλή παράθεση πατερικών χωρίων – αυτό το θεωρούσε κάτι το πολύ έπικίνδυνο, «έπικίνδυνο φρόνημα». Έτσι, όμως, ούτε ή έπανανακάλυψη της παραδόσεως τών Πατέρων γενικά στο χώρο της Όρθοδοξίας καί ειδικότερα στην έλληνική καί ρωσική Θεολογία, ούτε ή άνανέωση του άθωνικού μοναχισμού στη δεκαετία του '70 μπορούν νά έρμηνευθοούν χωρίς τή θεολογική συμβολή του π. Γ. Φλωρόφσκι. [Γιά τόν π. Γεώργιο το αίτημα της δυναμικής έπιστροφής στους Πατέρες έγινε έργο ζωής, σέ πλήρη αντίθεση μέ τούς φιλοσοφοούντες ρώσους συναδέλφους του, όπως ο Σέργιος Μπουλγκακώφ καί ο κύκλος του. Ο π. Γ. Φλωρόφσκι, συνέδεε, μάλιστα, άδιάρρηκτα τήν πατερικότητα μέ τόν «Χριστιανικό Έλληνισμό», πιστεύοντας ότι ο Έλληνισμός «όλοκληρώθηκε μέσα στην Έκκλησία», άποβαίνοντας τελικά «αίώνια κατηγορία της χριστιανικής ύπάρξεως». Στο σημείο δέ αυτό πρέπει νά προστεθεί, ότι κατά τή δική μας – καί όχι μόνο – έκτίμηση, ή γέφυρα αυτή πρός τήν πατερικότητα, πού έκτισε ο π. Γ. Φλωρόφσκι, όλοκληρώθηκε από τόν ειδικό δογματολόγο καί έγκρατέστατο γνώστη της άνατολικής καί δυτικής παραδόσεως, Έλληνα καθηγητή π. Ιωάννη Ρωμανίδη.

Μέ τήν πατερική του συνείδηση πέτυχε ο π. Γ. Φλωρόφσκι νά συλλάβει, έξ άλλου, τή διασύνδεση Χριστιανισμού καί Ιστορίας, δηλαδή τήν ιστορικότητα της Όρθοδόξου Έκκλησίας καί της θεολογίας (δόγματός) της. Στο έργο του «Οί δρόμοι της Ρωσικής Θεολογίας» γράφει: «Η ιστορική εύαισθησία είναι άπαραίτητη για το θεολόγο, είναι ο άναγκαίος όρος για νά είναι κανείς μέσα στην έκκλησία. Όποιοσδήποτε είναι άναίσθητος πρός τήν ιστορία δύσκολα θά είναι καλός χριστιανός» (Μετάφρ. Π. Πάλλη). Η Ιστορία σαγηνεύει τόν π. Γ. Φλωρόφσκι σ' όλα σχεδόν τά έργα του. Έξέφρασε, έ-

τσι, μία συνεπή πατερική θέση στους καιρούς μας, διότι ή τοποθέτησή του στο θέμα αποδεσμεύει τὸ Χριστιανισμό ἀπὸ κάθε ἔννοια ἰδεαλισμοῦ, μονοφυσισμοῦ ἢ «σπιριτουαλισμοῦ». Ἕνας «ἐσωτερικευμένος» καὶ «ἀνιστορικός» Χριστιανισμός κατὰ τὸν π. Γ. Φλωρόφσκι συνιστᾷ αὐτοαναίρεσή του. Ἡ «ἀνιστορική» θεολόγηση φανερώνει τὴν ἀπώλεια τῶν ἱστορικῶν κριτηρίων. Καὶ αὐτὸ δὲν ἦταν παρὰ σαφὴς κριτικὴ στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση καὶ τὴ σκόπιμη «ἀνιστορικότητά» της. Ὁ π. Γ. Φλωρόφσκι δέχεται ἀνεπιφύλακτα τὴν «ἀνιστορικότητα» ὡς μία ἀπὸ τίς οὐσιαστικότερες ἀδυναμίες τοῦ Οἰκουμενισμοῦ σὲ ἀπόλυτη συμφωνία μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιολογία, καὶ γι' αὐτὸ προέτεινε πέρα ἀπὸ ἓνα «Οἰκουμενισμό ἐν τόπῳ» καὶ ἓνα «Οἰκουμενισμό ἐν Χρόνῳ». Ἡ ἀπὸ κάποιο σημεῖο «περιθωριοποίηση» τοῦ π. Γ. Φλωρόφσκι στὴν «Οἰκουμενικὴ Κίνηση» (1961) καὶ ἡ ἔντεχνη ἀντικατάστασή του μὲ ἄλλον ἀνερχόμενο τότε Ὁρθόδοξο Θεολόγο, πρόθυμο νὰ ἐνταχθεῖ ὁλόκληρος στὶς προθέσεις καὶ στοχοθεσίες τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἐπιβεβαιώνει τὴ διαπίστωση τοῦ ἀμετάβλητου πατερικοῦ φρονήματος τοῦ π. Γεωργίου, ὀχληροῦ ὅπωςδὴποτε στους «επιτελεῖς» τῆς Οἰκουμενικῆς στρατεύσεως.

Μία ἀπὸ τίς χαρακτηριστικότερες καὶ δυνανικότερες ἔννοιες τῆς θεολογικῆς γλώσσας τοῦ π. Γ. Φλωρόφσκι – παρὰ τὴν ἐπιμελῆ ἀποφυγὴ νεωτερισμῶν στὴ θεολογικὴ του ὀρολογία – ἦταν ὁ ὅρος τοῦ *ψευδομόρφωση*, σὲ σύνδεση μὲ τὴ νεώτερη Ὁρθόδοξη Θεολογία. Ὁ ὅρος αὐτός, ποὺ θυμίζει τὴν ἀρχικὴ καὶ ἰσχυρὴ λόγῳ σπουδῶν σχέση τοῦ π. Γεωργίου μὲ τίς φυσικὲς Ἐπιστῆμες, προερχόμενος ἀπὸ τὴν Ὀρυκτολογία καὶ τίς ἀναλύσεις τοῦ φιλοσόφου Ο. Spengler, στὴ γλώσσα τοῦ π. Γεωργίου ὑπονοεῖ μία βίαιη ἐπιστρωμάτωση, ποὺ ἐμπόδισε τὴ θεολογία μας στους τελευταίους αἰῶνες, λόγῳ τῆς δυτικῆς πλημμυρίδας, νὰ ἐκφρασθεῖ μὲ τὰ δικά της μέσα. Μὲ αὐτὴ τὴ λέξη, ποὺ τὴ συσχέτισε μὲ τὰ ρεύματα τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας τῶν τελευταίων αἰώνων, ἐχαρακτήρισε μία θεολογία ἀδύναμη νὰ ἀνταποκριθεῖ στὴν ἀποστολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, σ' ὅλο τὸ νοηματικὸ φάσμα τοῦ ὅρου. Τὴν

έννοια αυτή εισήγαγε στο έργο του «Οί δρόμοι της Ρωσικής Θεολογίας», ασκώντας κριτική στην περιπλάνηση των Ρώσων θεολόγων μέσα στα αδιέξοδα του Ρωμαιοκαθολικισμού και του Προτεσταντισμού. (Κάτι ανάλογο συνέβη και στην Έλληνική Θεολογία τον 19ο αιώνα). Και οι δύο αυτοί – και έξ᾽ ἑσου όλισθηροί – δρόμοι όδήγησαν στην απώλεια των κριτηρίων της όρθοδόξου παραδόσεως και, τελικά, στην απώλεια του πνεύματος των άγ. Πατέρων. Μέ την κριτική του στην ψευδομόρφωση καλοϋσε ό π. Γ. Φλωρόφσκι τους όρθοδόξους θεολόγους στην έπαναζήτηση της αυτόσυνειδησίας τους και την ανανέωση της θεολογικής τους μαρτυρίας.

Στή θεολογική σκέψη του π. Γ. Φλωρόφσκι σημαντική θέση κατέχει και ή επίγνωση του υπερεθνικού χαρακτήρα της Όρθοδοξίας. Σ' όλη τή ζωή του έμεινε μακριά από κάθε έθνικιστική και φυλετική θεώρηση του Χριστιανισμού, σ' αντίθεση φυσικά μέ τους συνεχιστές της σλαυοφιλικής συνειδήσεως άλλων Ρώσων της Διασποράς. Ό π. Γεώργιος έπесήμανε συχνά τους κινδύνους ενός θρησκευτικού έθνικισμού, που συνιστά άλλοίωση ούσιαστική της όρθοδόξου έκκλησιολογίας. Οί Χριστιανοί, υπεστήριζε, γνωρίζουν ένα άλλο «σύστημα νομιμότητας» από τους όπαδούς άλλων θρησκειών και γι' αυτό όφείλουν νά έπιδιώκουν, ως πολίτες του ούρανοϋ (πρβλ. Φιλип. 3, 20), ένα είδος «ύπερεθνικότητας», έξω από όποιαδήποτε πολιτειακά όρια (extra – territoriality). Σ' αυτό τό πλαίσιο κινήθηκε και ή προσπάθειά του νά πραγματωθεϊ στην Άμερική μία ένιαία όρθόδοξη παρουσία. Έτσι, έμεινε πιστός στην πανορθόδοξη καταδίκη του «φυλετισμού» («έθνικισμού»- Κωνσταντινούπολη 1872), όπως έπίσης και στο Οίκουμενικό Πατριαρχείο, αναγνωρίζοντας τά ιστορικοκανονικά «δικαιώματά » του. Πέρα από τή δογματική ήθελε νά στηρίξει και την κανονική ένότητα της Όρθοδοξίας. Η σκέψη του γι'αυτά τά θέματα έκφράστηκε πολύ καθαρά στη μελέτη του «Οί Όρθόδοξοι στην Άμερική» (Φιλαδέλφεια 1949). Σ'αυτήν όμως τή συνάφεια πρέπει νά υπογραμμισθεϊ και ή προσπάθειά του γιά την ανανέωση της γλώσσας

τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος γιά τήν προσέγγιση τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου.

Δέν πρέπει – τέλος – νά λησμονήσει κανείς, ὅτι ἡ ιδιότητα τοῦ π. Γ. Φλωρόφσκι ὡς κληρικοῦ προσέδωσε στή θεολογική του μαρτυρία μία ἰσχυρή δυναμική. Ἦταν, ὅπως ἐλέχθη, ὄχι «θεολόγος τοῦ γραφείου», ἀλλά τοῦ Θυσιαστηρίου καί τῆς ποιμαντικῆς διακονίας. Κινούμενος στά ὅρια μεταξύ λατρείας – σπουδαστηρίου καί κοινωνίας, ἀσκοῦσε καί ἐβίωνε τήν καθολικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας, τήν ἀποστολικότητα δηλαδή καί πατερικότητά της.

(Τό κείμενο αὐτό εἶναι μετάφραση τμήματος μιᾶς εὐρύτερης μελέτης τοῦ π. Γ. Μεταλληνοῦ γιά τόν π. Γ. Φλωρόφσκι, μέ τίτλο, *Erzpriester Georgij Vassilijevitsch Florovskij (1893 – 1979), Ein Orthodoxer Lehrer des 20. Jahrhunderts*, πού δημοσιεύθηκε ὡς Ἐπίλογος στήν ἔκδοση: *Georgij n. florovskij, Sobornost. Kirche, Bibel, Tradition, Werkausgabe Band I, Kyrrill und Method Verlag, München 1989*).

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

κ. ΜΑΡΚΟΥ

* * *

- Ἐκδότης: Ἡ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.
- Ἀπευθύνεσθε: «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» - Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψα-
ρῶν καί Οἰνουςσῶν - Κων. Ἀμάντου 24, Τ.Κ. 82100 - ΧΙΟΣ.
- Ἡ «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αὐτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστῶν, ὑπέρ τοῦ κατη-
χητικοῦ καί φιλανθρωπικοῦ ἔργου.

*Ψαριανά Παραδοσιακά
Κάλαντα Χριστουγέννων*

* * *

«Καλήν ἐσπέραν Ἀρχοντες, ἂν εἶναι ὀρισμός σας,
Χριστοῦ τὴν Θεῖαν γέννησιν νά πῶ στ' ἀρχοντικό σας.

Χριστός γεννᾶται σήμερον ἐν Βηθλεέμ τῇ πόλει
κι οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται χαίρετ' ἡ φύσις ὅλη.

Τρεῖς Μάγοι ὀδηγούμενοι καὶ τὸν ἀστέρα κράζουν
καὶ μέ χαρά προσέρχονται βρίσκουν τὴν Θεοτόκο,
κ' ἐβάστα στάς ἀγκάλας τῆς τὸν Ἅγιό της Τόκο.

Γονατιστοὶ τὴν προσκυνοῦν καὶ δῶρα τῆς χαρίζουν,
σμύρναν, χρυσόν καὶ λίβανον γιὰ νά τὴν θυμιατίζουν.

Δέν ἔχω ἄλλο νά σᾶς πῶ, μόνο νά ζῆς καὶ νᾶσαι,
τὸν ἄνδρα σου νά χαίρεσαι καὶ καλομοῖρα νᾶσαι».

Παλαιότερον ἐψάλλοντο καὶ οἱ κατωτέρω στίχοι

«Χριστός γεννᾶται σήμερον στὴν Βηθλεέμ τὴν πόλι
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται χάρηκε ἡ φύσις ὅλη.

Τρέχουν οἱ Μάγοι καὶ ρωτοῦν καὶ φέρουν καὶ τὰ δῶρα
ἄστρον λαμπρόν τοὺς ὀδηγεῖ χωρὶς νά λείψῃ ὥρα.

Ἐν τῷ σπηλαίῳ ἔρχονται βλέπουν τὴν Θεοτόκο,
ἐκράτα στάς ἀγκάλας τῆς τὸν Ἅγιό της Τόκο.

Γονατιστοὶ τὸν προσκυνοῦν καὶ δῶρα τοῦ χαρίζουν
σμύρνα, χρυσόν καὶ λίβανον, Θεόν τὸν εὐφημίζουν».

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΜΑΡΚΟΥ ΑΓ. ΒΑΣΙΛΑΚΗ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Περιέχει 11 Ἐπιστημονικάς
Μελέτας καί Ἄρθρα τοῦ Σεβ. Μητρο-
πολίτου Χίου, Ψαρῶν καί Οἰνουσσῶν
κ. Μάρκου, ἀφορῶντα εἰς τήν Κλασσι-
κήν, Λατινικήν, Βυζαντινήν καί Νεο-
ελληνικήν Φιλολογίαν.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
«ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ»

Περιέχει Ὁμιλίας (εἰς τήν
ἐλληνικήν καί ἀγγλικήν) τοῦ
Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν
καί Οἰνουσσῶν κ. Μάρκου, περί
τῆς Ὁρθοδοξίας καί τοῦ Φωτός
εἰς τήν Ἐκκλησιαστικήν καί τήν
θύραθεν Γραμματείαν.

Ἡ πρώτη ἐξεφωνήθη εἰς
τόν Ἱ. Ναόν Ἀγίου Διονυσίου τοῦ
Ἀρεοπαγίτου Ἀθηνῶν τήν Κυ-
ριακήν τῆς Ὁρθοδοξίας (24-3-
2013)

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΜΑΡΚΟΥ ΑΓ. ΒΑΣΙΛΑΚΗ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΛΟΓΟΙ

Ό Τ. Ναός Ἀγ. Ματθαίου «Κοφινᾶ» πόλεως Χίου.

Ό Τ. Ναός Ἀγ. Σπυριδωνος «Νερομύλων» πόλεως Χίου.

Ἑλληνικὴ Σημαία 150 τ.μ. δωρηθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χίου
καὶ ἐπαρθεῖσα εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος τῆς Χίου
ἐπὶ τῇ 102ᾳ Ἐπετείῳ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Νήσου
ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ (11-11-20).